

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο Ενέργειας»

Τομέας Διεθνών Σπουδών Νομικής Σχολής ΔΠΘ

Κρατικές ενισχύσεις και ενέργεια

Δρ. Ευτυχία Μουαμελετζή

Δικηγόρος

Κομοτηνή, 13 Μαρτίου 2026

Διάγραμμα

1) Ενωσιακό σύστημα κρατικών ενισχύσεων

- Έννοια κρατικής ενίσχυσης
- Διαδικασία ελέγχου ενισχύσεων από την Επιτροπή

2) Συμβατές ενισχύσεις για ενέργεια

- Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός (ΓΑΚ) 651/2014
- Κατευθ. Γραμμές “Κλίμα, Περιβάλλον & Ενέργεια 2022-2027” – Κοινές αρχές αξιολόγησης συμβατότητας
- Προσωρινό Πλαίσιο Κρίσης & Μετάβασης 2022, 2023
- Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος
- Άρθρο 107(3)(β), (γ) ΣΛΕΕ απευθείας

1) Ενωσιακό σύστημα κρατικών ενισχύσεων

Βασικές αρχές:

- Έννοια κρατικής ενίσχυσης
- Διαδικασία χορήγησης ενισχύσεων

Ενωσιακό σύστημα ελέγχου κρατικών ενισχύσεων

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Κανόνας: **αρχή ασυμβιβάστου** –
οι κρατικές ενισχύσεις
καταρχήν απαγορεύονται
(107.1 ΣΛΕΕ)

Εξαίρεση: επιτρέπονται μόνον οι
συμβατές ενισχύσεις
(107.2-3 ΣΛΕΕ)

ΕΕ Μηχανισμός ελέγχου συμβατότητας (108 ΣΛΕΕ)

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ – ΑΝΑΣΤΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Υπάρχει
κρατική ενίσχυση;

2
βασικά
ερωτήματα

Αν ναι, μπορεί
να επιτραπεί;

Εάν δεν τηρηθούν οι ενωσιακοί κανόνες ενισχύσεων?

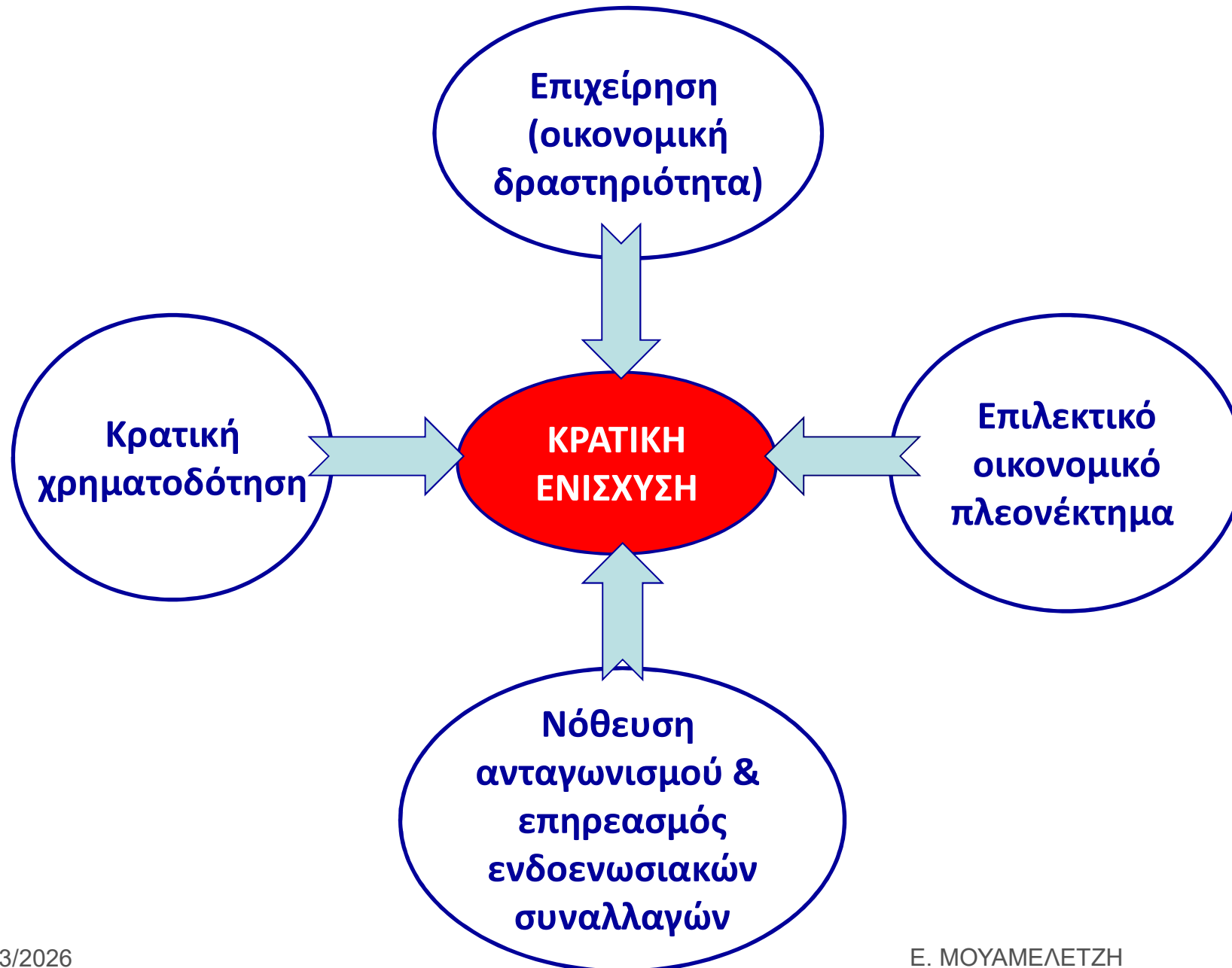
- ❖ Αναστέλλονται μέτρα ενισχύσεων και πληρωμές εργασιών
- ❖ Έντοκη επιστροφή ενισχύσεων (ανάκτηση)
- ❖ Εάν δεν επιστραφεί η παράνομη ενίσχυση, η επιχείρηση δεν μπορεί να λάβει άλλη ενίσχυση (ακόμη και συμβατή)
- ❖ Η πολιτική του κράτους στον τομέα πρέπει να αλλάξει
- ❖ Η σχετική εθνική νομοθεσία πρέπει να τροποποιηθεί
- ❖ Πιθανές αγωγές αποζημιώσεων

Άρθρο 107 παρ. 1 ΣΛΕΕ (αρχή του ασυμβιβάστου των ενισχύσεων)

Είναι ενισχύσεις μη συμβατές με την εσωτερική αγορά, εκτός εάν οι Συνθήκες ορίζουν αλλιώς:

- τα **πλεονεκτήματα** υπό οποιαδήποτε μορφή
- χρηματοδότηση **από τα κράτη μέλη και με κρατικούς πόρους**
- που νοθεύουν ή **απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό**
- διά της **ευνοϊκής μεταχείρισης**
- **ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής**
- κατά το μέτρο που **επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές**

Έννοια κρατικής ενίσχυσης – σωρευτικές προϋποθέσεις

Αντικειμενική έννοια η “κρατική ενίσχυση”

- ενδιαφέρει **μόνον το αποτέλεσμα** του μέτρου ενίσχυσης στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς (πρακτικές συνέπειες στον ανταγωνισμό)
- **όχι ο στόχος** που επιδιώκει
- **όχι οι αιτίες** του μέτρου

Μορφές κρατικών ενισχύσεων

- Επιχορηγήσεις
- Δάνεια με ευνοϊκούς όρους (λ.χ. επιδότηση επιτοκίου)
- Κρατικές εγγυήσεις (χωρίς ή με μειωμένη προμήθεια)
- Φοροαπαλλαγές
- Απαλλαγές ή εκπτώσεις από ασφαλιστικές εισφορές
- Διαγραφή ή ταχεία απόσβεση χρεών
- Κρατικές εισφορές ή συμμετοχές στο κεφάλαιο επιχειρήσεων
- Πώληση/εκμίσθωση δημόσιας έκτασης σε τιμές κατώτερες της αγοράς
- Παροχή από το κράτος ειδών ή υπηρεσιών σε τιμές κατώτερες της αγοράς
- Ιδιωτικοποιήσεις με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους

Επιχείρηση – Οικονομική δραστηριότητα

Φορέας που ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από:

- το νομικό καθεστώς του (π.χ. δημόσια ή ιδιωτική επιχείρηση, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, ΜΚΟ, ίδρυμα, επαγγελματική οργάνωση ΑΕ, αθλητικό σωματείο)
- τον τρόπο χρηματοδότησής του και
- κερδοσκοπικό ή κοινωνικό χαρακτήρα του

Οικονομική δραστηριότητα

Η προσφορά αγαθών ή υπηρεσιών
σε δεδομένη αγορά

Κρατική χρηματοδότηση (ή/και μέσω δημοσίων επιχειρήσεων)

1) Κρατικοί πόροι

- Πόροι κεντρικής κυβέρνησης, υπουργείων, περιφερειακών διοικήσεων ή τοπικών αρχών
- Πόροι δημοσίων επιχειρήσεων
- Πόροι Διαρθρωτικών Ταμείων ΕΕ (ΚΜ αποφασίζει διάθεση)
- Χρηματοδότηση από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς που έχουν οριστεί ή συσταθεί από το κράτος, για να διαχειρίζονται την ενίσχυση

ΚΑΙ

2) Καταλογισμός στο κράτος

- Δημόσιος έλεγχος χρηματικών μέσων
- Ενδεικτικά κριτήρια:
 - 1) Απαιτήσεις κράτους
 - 2) Οργανική σύνδεση με κράτος
 - 3) Υποχρέωση τήρησης **οδηγιών** κράτους
 - 4) Ένταξη στη **δημόσια διοίκηση?**
 - 5) Φύση **δραστηριοτήτων**
 - 6) **Νομικό καθεστώς** φορέα
 - 7) Κρατική **εποπτεία** της διαχείρισης φορέα
 - 8) **Συμμετοχή** κράτους στη λήψη μέτρου

Π.χ. Όχι κρατικοί πόροι

ΔΕΕ C-329/15 (ΕΝΕΑ – 13.9.2017)

Πολωνία υποχρεώνει προμηθευτές ηλεκτρ. ενέργειας να αγοράζουν $\geq 15\%$ ενέργειας/έτος από ΣΗΘ σε ορισμένη τιμή

- ΕΝΕΑ: δημόσια πολωνική εταιρία παραγωγής/πώλησης ηλεκτρ. ενέργειας
- Πολωνικός νόμος για υποχρέωση αγοράς ελάχιστου ποσού ενέργειας από ΣΗΘ
- Πρόστιμο σε ΕΝΕΑ που δεν αγόρασε
- ΕΝΕΑ: υποχρέωση αγοράς είναι παράνομη κρατική ενίσχυση
- ΔΕΕ (όπως Preussenelektra):
 - καταλογισμός στο κράτος (νόμος)
 - όχι κρατικοί πόροι (επιχειρήσεις εκπλήρωναν υποχρέωση αγοράς ηλεκτρ. ενέργειας από δικούς τους ιδιωτικούς πόρους)

Οικονομικό πλεονέκτημα

- Κάθε οικονομικό όφελος που η επιχείρηση δεν θα αποκόμιζε υπό κανονικές συνθήκες της αγοράς (χωρίς την κρατική παρέμβαση)
- Κριτήριο του Φορέα της Οικονομίας της Αγοράς (ΦΟΑ) – σύγκριση με ιδιώτη επιχειρηματία που βρίσκεται σε παρόμοια κατάσταση

Κριτήριο ιδιώτη επενδυτή: Ο ιδιώτης επενδυτής θα είχε προβεί στην ίδια επένδυση?

Κριτήριο ιδιώτη πιστωτή: Ο ιδιώτης πιστωτής θα είχε κάνει την ίδια επαναδιαπραγμάτευση χρέους?

Κριτήριο ιδιώτη πωλητή: Ο ιδιώτης πωλητής θα μπορούσε να επιτύχει την ίδια τιμή πώλησης?

Εάν ναι => όχι πλεονέκτημα

Επιλεκτικό μέτρο

- Το κρατικό μέτρο θα πρέπει να ευνοεί **ορισμένες επιχειρήσεις, κλάδους ή τομείς** της οικονομίας έναντι ανταγωνιστών
- Όχι γενικά μέτρα για όλες τις επιχειρήσεις

Νόθευση του ανταγωνισμού

Επιπτώσεις στις συναλλαγές

- Όταν το μέτρο που χορηγεί το Δημόσιο
 - είναι **ικανό να βελτιώσει την ανταγωνιστική θέση** του δικαιούχου
 - **έναντι των ανταγωνιστών του στις ενδοενωσιακές συναλλαγές**
- Αρκεί και η **απλή απειλή**
- **Μέτρα τοπικού αντικτύπου** (εξετάζεται ad hoc):
 - Περιορισμένη γεωγραφική περιοχή – για ανάγκες τοπικού πληθυσμού – **απίθανο να προσελκύσει επενδυτές από άλλα ΚΜ**
 - Π.χ. τοπικά μουσεία, νοσοκομεία ή αθλητικές εγκαταστάσεις, μικρά αεροδρόμια / λιμάνια

Π.χ. Groningen (Όχι κρατική ενίσχυση)

SA.47866 (Ολλανδία – 2018)

Αποκατάσταση ζημιών
λόγω εξόρυξης φυσικού αερίου

- ❖ Σεισμοί σε Groningen λόγω εξόρυξης αερίου από εταιρία NAM
- ❖ Προβλήματα στην αγορά πληγέντων ακινήτων
- ❖ Σύσταση/Χρηματοδότηση Οργανισμού για λύση οικιστικού προβλήματος:
 - **Επισκευή: Προσωρινή δωρεάν διαμονή αλλού / Πώληση κτιρίων που επισκευάστηκαν – Χρηματοδότηση από NAM: όχι κρατικοί πόροι => όχι ενίσχυση**
 - **Πώληση κτιρίων κατοίκων που μετακομίζουν λόγω οικονομικών/κοινωνικών προβλημάτων – Χρηματοδότηση από NAM & Υπουργείο: όχι πλεονέκτημα για NAM – τοπικού αντικτύπου που δεν επηρεάζει εμπόριο μεταξύ ΚΜ => όχι ενίσχυση για Οργανισμό**

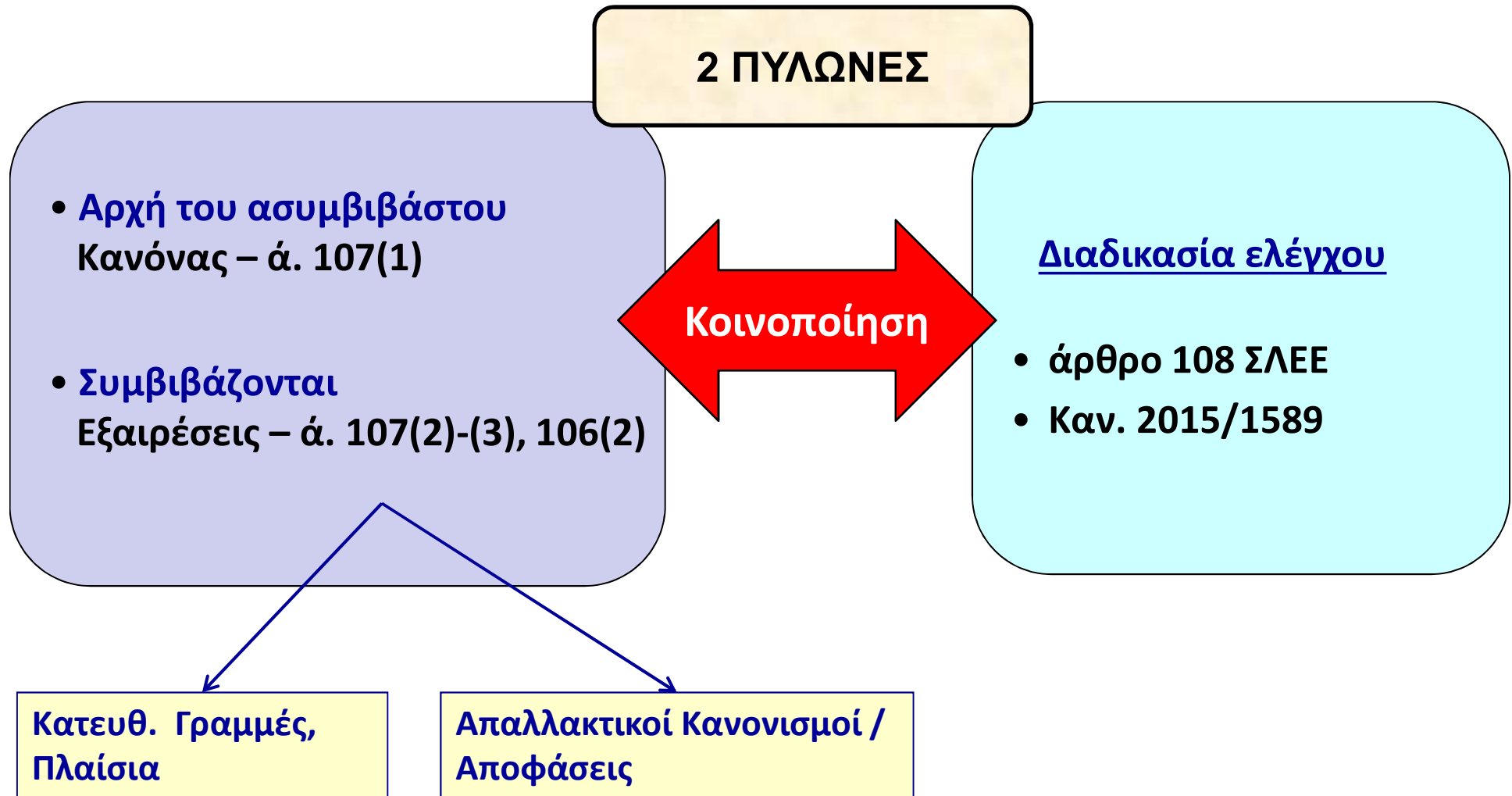
4 κατηγορίες ενισχύσεων Διαφορετικός έλεγχος

- ❖ Νέες ενισχύσεις ➔ προληπτικός έλεγχος
- ❖ Παράνομες ενισχύσεις ➔ κατασταλτικός έλεγχος
- ❖ Καταχρηστικές ενισχύσεις ➔ κατασταλτικός έλεγχος
- ❖ Υφιστάμενα καθεστώτα ➔ διαρκής έλεγχος

Καθεστώς

Ατομική ενίσχυση

Πώς μπορεί να χορηγηθεί σωστά μια ενίσχυση;

Συμβιβάσιμη ενίσχυση # Νόμιμη χορήγηση ενίσχυσης

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ

Συμβιβάσιμη ενίσχυση

Όταν συμμορφώνεται με όρους
ενωσιακού κειμένου (νομική βάση)
(107.2-3 ΣΛΕΕ – ΓΑΚ, Κατ. Γραμμές κλπ.)

Μόνη αρμόδια η Επιτροπή

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

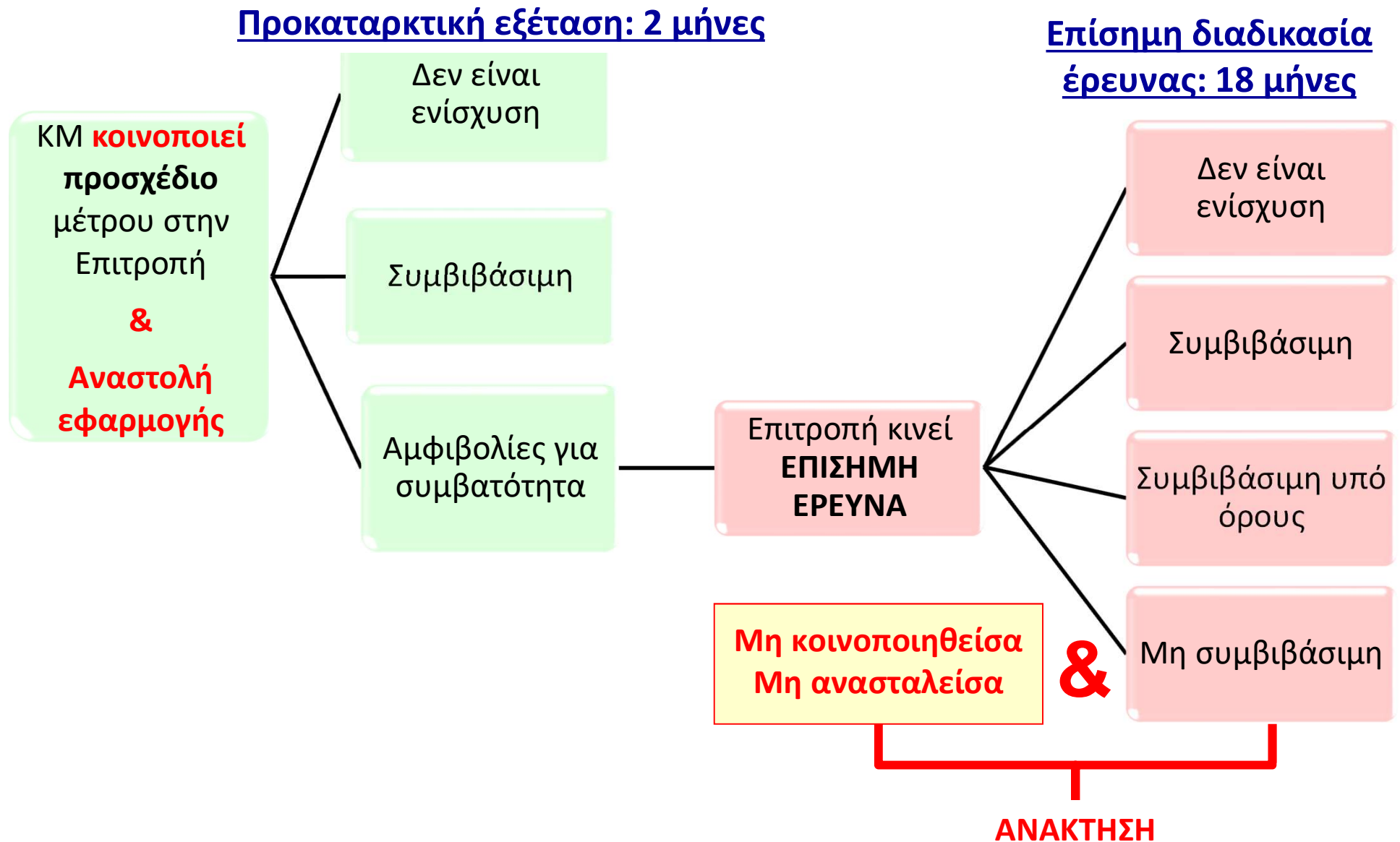
Νομίμως χορηγούμενη ενίσχυση

Όταν έχει κοινοποιηθεί &
ανασταλεί η εφαρμογή της
(standstill)
(108.3 ΣΛΕΕ – Καν. 2015/1589)

Αρμόδια τα εθνικά δικαστήρια

Ανεξάρτητες έννοιες

Διαδικασία ελέγχου: 2 στάδια – Αποφάσεις Επιτροπής

Τα οφέλη των συμβατών ενισχύσεων

- Όταν ένα μέτρο είναι εμφανώς ενίσχυση, αρκεί να αποδειχθεί ότι είναι συμβατή ενίσχυση
- Έχουν την έγκριση της Επιτροπής
- **Δεν μπορεί να ζητηθεί ανάκτηση**
- ΑΛΛΑ **πάντα τεκμηρίωση** της συμβατότητας

Κατηγορίες συμβατών ενισχύσεων (ά. 107 παρ. 2-3)

- Περιφερειακή ανάπτυξη
- Σημαντικά σχέδια κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος (τούνελ Μάγχης)
- Άρση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας (π.χ. **Covid, ενεργειακή κρίση**)
- Προώθηση ορισμένων **οικονομικών δραστηριοτήτων** ή περιοχών (π.χ. **ενέργεια**)
- Πολιτισμός (βιβλία, μουσεία, κινηματογραφικές ταινίες)
- Κοινωνικού χαρακτήρα προς μεμονωμένους καταναλωτές
- **Επανόρθωση ζημιών από θεομηνίες & έκτακτα γεγονότα**
- Άλλες κατηγορίες που καθορίζονται από το Συμβούλιο

ΥΓΟΣ (ά. 106 παρ. 2)

Ενωσιακό κανονιστικό πλαίσιο ενισχύσεων

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ

Κοινές αρχές αξιολόγησης συμβατότητας

Οριζόντιες

- Περιφερειακή ανάπτυξη
- **Κλίμα, Περιβάλλον, Ενέργεια 2022**
- ΕΑΚ
- Προβληματικές επιχειρήσεις
- Επιχειρηματικά κεφάλαια
- Έργα κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος

Τομεακές

- Ευρυζωνικά δίκτυα
- Αερολιμένες & αεροπορ. εταιρείες
- Κινηματογραφικά/
Οπτικοακουστικά
- Γεωργία/Δασονομία

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

- ΓΑΚ 651/2014
- De Minimis 2023/2831
- Διαδικαστικός Καν. 2015/1589
- Εφαρμ. Καν. 794/2004 & 372/2014
- Εξουσιοδοτικός Καν. 2015/1588

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

- Έννοια ενίσχυσης
- Αξιολόγηση
- Ανάκτηση
- Εθνικά δικαστήρια

ΚΑΝΟΝΕΣ ΥΓΟΣ

- Ανακοίνωση ΥΓΟΣ
- De minimis ΥΓΟΣ 360/2012
- Απόφαση 2012/21
- Πλαίσιο ΥΓΟΣ

ΠΡΟΣΩΡΙΝΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
2020 (Covid)

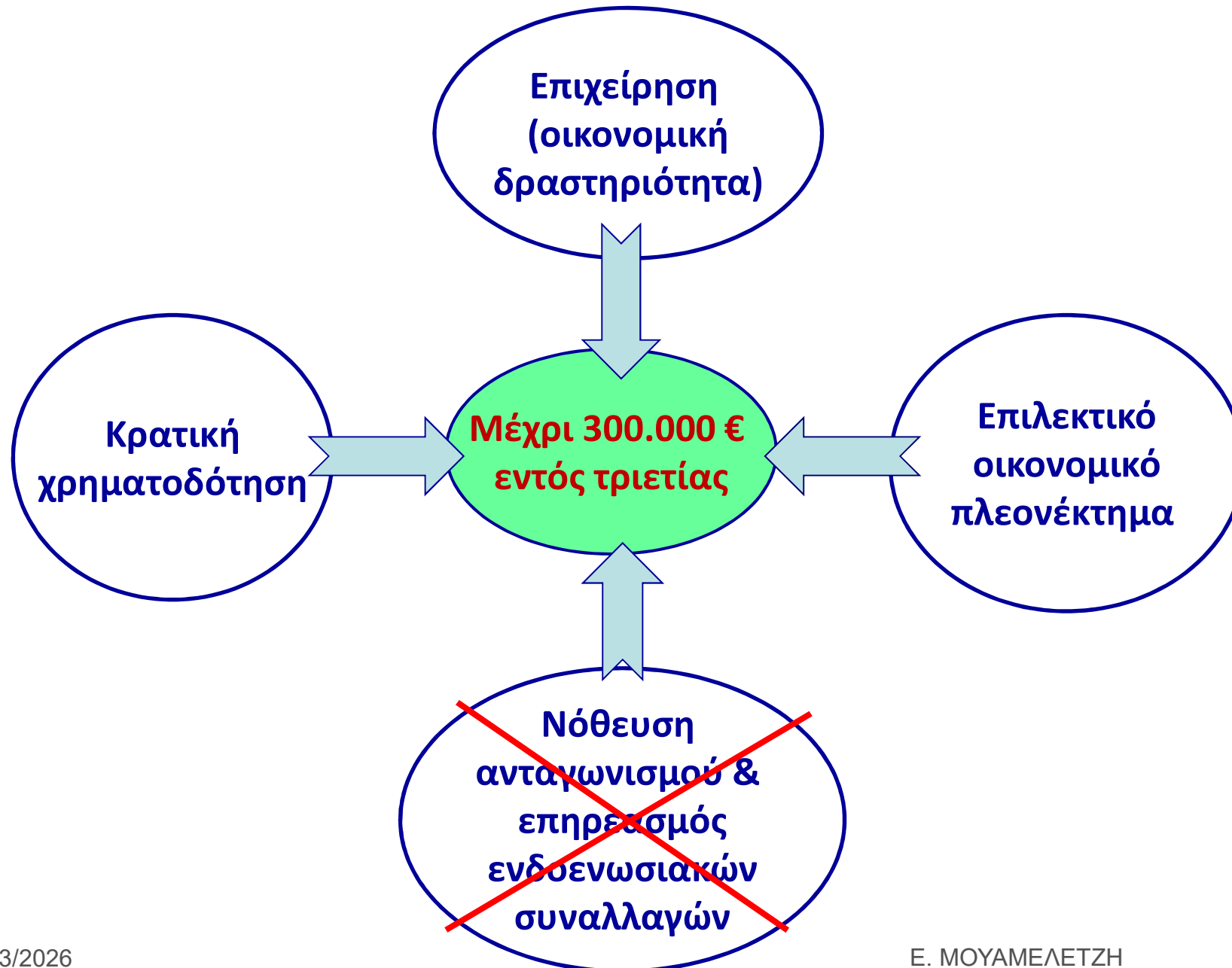
ΠΡΟΣΩΡΙΝΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΚΡΙΣΗΣ & ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ
2022, 2023 (Ουκρανία)

ΠΛΑΙΣΙΟ «ΚΑΘΑΡΗ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ» (ΠΚΒ 2025)

Πώς μπορούμε να έχουμε συμβατές ενισχύσεις για ενέργεια; Νομικές βάσεις

<p>Πλαίσιο ΥΓΟΣ 2012 <i>[Κοινοποίηση]</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Κατευθυντήριες Γραμμές ΚΠΕ 2022 • Άλλες Κατευθυντήριες Γραμμές (π.χ. περιφερειακές, προβληματικές ΣΕΚΕΕ κ.ά.) <p style="text-align: center;"><i>[Κοινοποίηση]</i></p>	
<p><u>ΥΓΟΣ</u> Απόφαση 2025/2630 <i>[Χωρίς κοινοποίηση]</i></p>	<p style="text-align: center;">ΓΑΚ 651/2014 (άρθρα 19γ, 19δ, 36-49, 56ε) [90% των μέτρων] <i>[Χωρίς κοινοποίηση]</i></p>	<p style="text-align: center;">107 (3β), 107 (3γ) ΣΛΕΕ απευθείας <i>[Κοινοποίηση]</i></p>
<p>De minimis ΥΓΟΣ</p>	<p>De minimis <i>[Χωρίς κοινοποίηση]</i></p>	<p>ΠΚΒ 2025 <i>[Κοινοποίηση]</i></p>
<p>ΠΠ COVID 2020 <i>[Κοινοποίηση]</i></p>		<p>ΠΠΚΜ 2022, 2023 (Ουκρανία) <i>[Κοινοποίηση]</i></p>

De minimis – όχι κρατική ενίσχυση

ΓΑΚ 651/2014

- Απαλλαγή από κοινοποίηση
- Περιορισμένες στρεβλώσεις ανταγωνισμού => ευνοϊκότεροι όροι συμβατότητας
- Να τηρούνται όλοι οι γενικοί και ειδικοί όροι του ΓΑΚ
- Σημαντική διεύρυνση πεδίου εφαρμογής
- Στόχος: 90% των μέτρων να καλύπτονται από τον ΓΑΚ
- Απαγορεύονται ενισχύσεις βάσει ΓΑΚ:
 - σε προβληματικές επιχειρήσεις
 - για εξαγωγικούς σκοπούς
 - εάν εκκρεμεί ανάκτηση παλαιότερων ενισχύσεων (αρχή Deggendorf)

Checklist ελέγχων στις ενισχύσεις

1) Υπάρχει κρατική ενίσχυση?

4 προϋποθέσεις ά. 107(1) ΣΛΕΕ

2) Μπορεί να απαλλαγεί από κοινοποίηση?

ΓΑΚ, de minimis => Δεν κοινοποιείται

3) Κοινοποίηση & Αναστολή εφαρμογής

- Ναι => Νόμιμη
- Όχι => Παράνομη

4) Συμβατή ενίσχυση?

Απόφαση Επιτροπής: Όχι ενίσχυση –
Συμβατή (ΚΓ κ.ά.) – Υπό όρους συμβατή –
Μη συμβατή & Παράνομη => ΑΝΑΚΤΗΣΗ

Νέο πακέτο Vestager (2023)

Χαλάρωση των κανόνων κρατικών ενισχύσεων

- Τροποποίηση ΠΠΚ 2022 => **Προσωρινό Πλαίσιο Κρίσης & Μετάβασης (ΠΠΚΜ) 2023**
 - Ενίσχυση όλων των ΑΠΕ – απλούστερος υπολογισμός ποσών – ταχύτερη έγκριση
 - Επενδύσεις για στρατηγικό εξοπλισμό για μετάβαση σε μηδενικό ισοζύγιο εκπομπών
- **Αναθεώρηση ΓΑΚ**
 - Νέες ενισχύσεις χωρίς κοινοποίηση
 - Μεγαλύτερα ποσά
 - Αναβάθμιση δεξιοτήτων
- Απλούστερη έγκριση **ΣΕΚΕΕ**
- **Υφιστάμενα κονδύλια ΕΕ** για καθαρές τεχνολογίες:
 - REPower EU
 - InvestEU
 - Ταμείο Καινοτομίας
- **Πλατφόρμα STEP (Καν. 2024/795)**

Προσωρινό Πλαίσιο Κρίσης & Μετάβασης Μαρτ 2023 - Φεβρ. 2025 (ΠΠΚΜ – Ουκρανική κρίση)

- 1. Περιορισμένα ποσά ενίσχυσης: έως 2,25 εκατ./πληττόμενη επιχείρηση – 280.000 γεωργία – 335.000 αλεία**
- 2. Εγγυήσεις**
- 3. Επιδοτούμενα δάνεια (επενδυτικά, κίνησης)**
- 4. Για αντιστάθμιση υψηλών τιμών φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας (ειδικά μέτρα για ενεργοβόρους χρήστες)**
- 5. Για επενδύσεις σε ΑΠΕ, αποθήκευση και θερμότητα από ΑΠΕ που σχετίζονται με το REPowerEU**
- 6. Επενδύσεις για απανθρακοποίηση βιομηχανικής παραγωγής μέσω εξηλεκτρισμού & ανανεώσιμου υδρογόνου – Μέτρα ενεργειακής απόδοσης**
- 7. Για πρόσθετη μείωση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας (Καν. 2022/1854)**
- 8. Επιτάχυνση στρατηγικών επενδύσεων σε καθαρές τεχνολογίες**

Πλαίσιο Ενισχύσεων για Καθαρή Βιομηχανία (ΠΚΒ) 2025

Απαιτούνται επενδύσεις για:

- ανάπτυξη **καθαρής ενέργειας** (επιτάχυνση ανάπτυξης ΑΠΕ)
- **απανθρακοποίηση της βιομηχανίας**
- επαρκή παραγωγική ικανότητα για **καθαρή τεχνολογία**

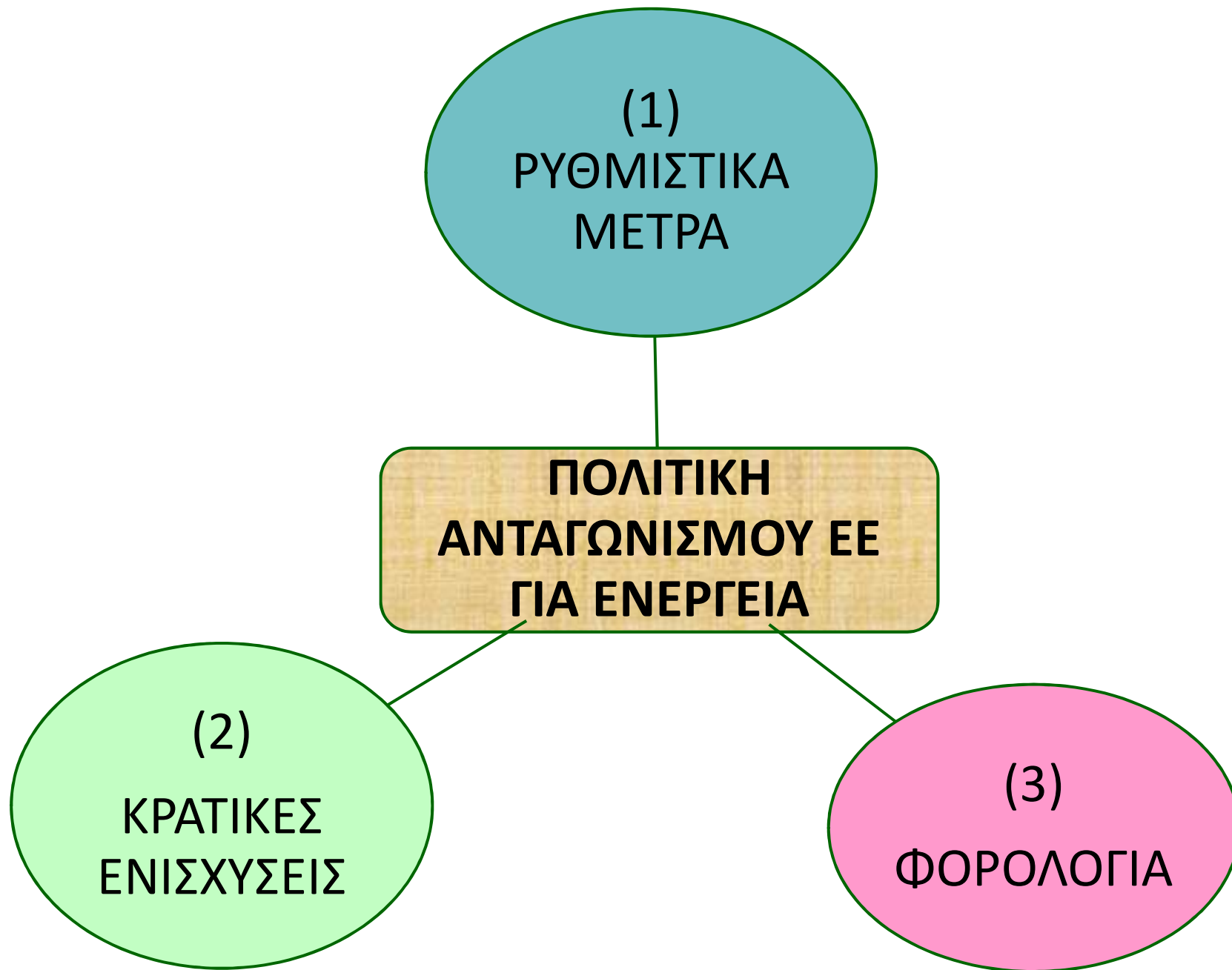
Συμπληρωματικές και επιπρόσθετες ενισχύσεις

- αντικαθιστά το Προσωρινό Πλαίσιο Κρίσης & Μετάβασης 2023
- παραμένουν σε ισχύ οι ΚΓ για ΚΠΕ 2022, Περιφερειακές και ΓΑΚ

- **Απλουστευμένες προϋποθέσεις συμβατότητας**
- **Ταχύτερες διαδικασίες για ΑΠΕ**
- **Μείωση κόστους ηλεκτρικής ενέργειας (ΗΕ) για ενεργοβόρους χρήστες**
- **Στήριξη για ευρύ φάσμα τεχνολογιών απανθρακοποίησης**
- **Περισσότερη στήριξη για έργα σε λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες**
- **Φορολογικά κίνητρα για τόνωση της ζήτησης για προϊόντα καθαρής τεχνολογίας**
- **Ελαχιστοποίηση κινδύνων για ιδιωτικές επενδύσεις σε έργα του ΠΚΒ**

2) Συμβατές ενισχύσεις για ενέργεια

- ΓΑΚ 651/2014
- ΚΓ “Κλίμα, Περιβάλλον & Ενέργεια (ΚΠΕ) 2022-2027”
- Πλαίσιο για Καθαρή Βιομηχανία (ΠΚΒ) 2025
- ΥΓΟΣ
- ά. 107(3)(β), ά. 107(3)(γ) ΣΛΕΕ απευθείας

Στόχοι κρατικών ενισχύσεων για ενέργεια

- Απανθρακοποίηση της βιομηχανικής παραγωγής
- Κλιματική ουδετερότητα
 - μείωση καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55% έως **2030**
 - μηδενισμός καθαρών εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου έως **2050**
- Σταδιακή κατάργηση των ορυκτών καυσίμων
- Μείωση της εξάρτησης από εισαγόμενα ορυκτά καύσιμα

Εναρμόνιση με

Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία ΕΕ (2019) &

Συμφωνία για Καθαρή Βιομηχανία (2025)

Κατηγορίες συμβατών ενισχύσεων για ενέργεια στις ΚΓ ΚΠΕ 2022 και στον ΓΑΚ

ΚΓ μόνο	<ul style="list-style-type: none">• Ασφάλεια εφοδιασμού σε ηλεκτρική ενέργεια• Μείωση εισφορών ΑΠΕ για ενεργοβόρες επιχειρήσεις• Πρόληψη-μείωση ρύπανσης από άλλες πηγές εκτός αερίων θερμοκηπίου• Κλείσιμο μονάδων άνθρακα
ΚΓ & ΓΑΚ	<ul style="list-style-type: none">• Παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ (επενδυτικές – λειτουργικές)• Ενεργειακή απόδοση (ΣΗΘ/ΣΗΘΥΑ – Κτίρια – Τηλεθέρμανση – Τηλεψύξη)• Ενεργειακές υποδομές• Υποδομές επαναφόρτισης καθαρών οχημάτων• Αγορά, χρηματοδοτική μίσθωση, μετασκευή καθαρών οχημάτων• Μείωση περιβαλλοντικών φόρων• Οικοσυστήματα• Ανακύκλωση αποβλήτων• Μελέτες

ΓΑΚ 651/2014 – Επενδυτικές ενισχύσεις για ενέργεια

- Παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ – Παραγωγή ανανεώσιμου υδρογόνου
- Τηλεθέρμανση / Τηλεψύξη
 - **Παράδειγμα:** Ενισχύσεις σε ΜΜΕ/μεγάλες για παραγωγή & διάθεση θερμικής ενέργειας από γεωθερμία για αγροτικές εγκαταστάσεις και για τηλεθέρμανση
- ΣΗΘΥΑ
- Μέτρα ενεργειακής απόδοσης (και για κτίρια)
- Ενεργειακές υποδομές
 - **Παράδειγμα:** Επενδυτική ενίσχυση σε ΑΔΜΗΕ για αντικατάσταση υποβρυχίου καλωδίου σύνδεσης Άνδρου-Τήνου με Λιβιάδι Ευβοίας
- Υποδομές επαναφόρτισης ή ανεφοδιασμού οχημάτων με ηλεκτρική ενέργεια ή υδρογόνο
- Αγορά καθαρών ή μηδενικών εκπομπών οχημάτων – Μετασκευή οχημάτων
- Μέσω χρηματοδοτικών προϊόντων που στηρίζονται από το Ταμείο InvestEU

Π.χ. ΑΠΕ – πράσινη βιομηχανία – ηλεκτροκίνηση

SA.107915 (Ελλάδα – 2023)
Καθεστώς Produc-E Green

[ΓΑΚ – ά. 14, 17, 18, 25, 28, 36, 41, 45 και 47]

- Επενδυτικές ενισχύσεις
- Για παραγωγή προϊόντων στον τομέα της **πράσινης βιομηχανίας, ιδίως: Ηλεκτροκίνηση – ΑΠΕ – Προϊόντα για εξοικονόμηση ενέργειας**
- Αφορά **ιδίως κατασκευές**: εξαρτημάτων ηλεκτρικών οχημάτων & ηλεκτρικών μοτοσικλετών / ποδηλάτων, φορτιστών, εξοπλισμού ψύξης και κατάψυξης, αντλιών θερμότητας, φωτοβολταϊκών κυττάρων, ανεμογεννητριών, ηλιακών & ηλεκτρικών θερμοσίφωνων, ηλεκτροκινητήρων, ηλεκτρογεννητριών και ηλεκτρικών μετασχηματιστών, κ.ά.
- Π/Υ: 199,7 εκατ. € – Χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης για:
 - επενδύσεις, συμβουλευτικές υπηρεσίες, έρευνα, μελέτες σκοπιμότητας
 - ενισχύσεις καινοτομίας για ΜΜΕ
 - υπέρβαση ενωσιακών προτύπων, αύξηση της προστασίας του περιβάλλοντος ελλείψει ενωσιακών προτύπων,
 - παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ
 - αποκατάσταση μολυσμένων χώρων
 - ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων

Π.χ. ΑΠΕ – σταθμοί φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων

**SA.107707 (Ελλάδα – 2023)
Καθεστώς «Φορτίζω Παντού»**

[ΓΑΚ – ά. 36Α και 56Β]

- **Δημιουργία βασικού δικτύου δημόσιας φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων** (προμήθεια και εγκατάσταση δημοσίως προσβάσιμων σταθμών φόρτισης Η/Ο, που τροφοδοτούνται από ηλεκτρική ενέργεια παραγόμενη από ΑΠΕ)
 - 8.000 δημοσίως προσβάσιμοι σταθμοί φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων
 - σε αεροδρόμια, αυτοκινητόδρομους, λιμένες, χώρους στάθμευσης κ.λπ.
 - σε όλη την επικράτεια
 - άνευ διακρίσεων πρόσβαση στο ευρύ κοινό
- **Δικαιούχοι: επιχειρήσεις που θα δημιουργήσουν σταθμούς (κυριότητα ή δικαίωμα εκμετάλλευσης)**
- **Άμεσες επιχορηγήσεις**
- Π/Υ: 79.790.000 € – Χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης

Π.χ. Ενεργειακή απόδοση τριτογενούς τομέα (σε κτίρια και λοιπά)

SA.113837 (Ελλάδα – 2024)
Καθεστώς «Εξοικονομώ – Επιχειρώντας»

[ΓΑΚ – ά. 38 και 38Α]

- **Επενδυτικές ενισχύσεις για ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων και μη κτιριακών εγκαταστάσεων**
 - ενεργειακή αναβάθμιση κτιριακού κελύφους (π.χ. θερμομόνωση, εγκατάσταση συστημάτων σκίασης)
 - εξοικονόμηση ενέργειας σε συστήματα θέρμανσης χώρων (αντικατάσταση λεβήτων από αντλίες θερμότητας), ψύξης χώρων (αντικατάσταση ψυκτών), αερισμού χώρων, ζεστού νερού χρήσης
 - αντικατάσταση ενεργοβόρου εξοπλισμού που σχετίζεται με την παραγωγική διαδικασία των παρεχόμενων υπηρεσιών (π.χ. φούρνοι, ψυγεία), κ.ά.
- Δικαιούχοι: **όλες οι υφιστάμενες επιχειρήσεις των κλάδων εμπορίου, υπηρεσιών, τουρισμού, εστίασης**
- Π/Υ: 88.375.000 € – Χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης

Π.χ. ΑΠΕ – μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου – πράσινη ενέργεια

SA.113909 (Ελλάδα – 2024)
Καθεστώς «Φωτοβολταϊκά στο χωράφι»

[ΓΑΚ – ά. 41]

- **Επενδυτικές ενισχύσεις σε αγρότες για εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων για αυτοκατανάλωση ενέργειας**
- **Στόχος:** η αξιοποίηση του υψηλού δυναμικού των φωτοβολταϊκών για:
 - μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου
 - προώθηση των ΑΠΕ
 - βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης, μέσω της ίδιας παραγωγής πράσινης ενέργειας και ταυτόχρονης μείωσης του ενεργειακού κόστους
- **Δικαιούχοι:** επαγγελματίες **αγρότες**, αγρότες ειδικού καθεστώτος και αγροτικές επιχειρήσεις, εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων, και με ενεργή αγροτική παροχή ηλεκτρικού ρεύματος
- **Βασική προϋπόθεση:** ο ωφελούμενος να μην έχει ξεκινήσει καμία εργασία ή παραγγελία για τον φωτοβολταϊκό σταθμό
- Ετήσιος Π/Υ: 15.000.000 €

Π.χ. Επενδυτική ενίσχυση για τηλεθέρμανση

SA. 114140 (Ελλάδα – 2024)
Ad hoc ενίσχυση «Τηλεθέρμανση Αμυνταίου»

[ΓΑΚ – ά. 46]

- **Επενδυτική ενίσχυση**
- Διασύνδεση της τηλεθέρμανσης του Αμυνταίου με το Ενιαίο Δίκτυο Τηλεθερμάνσεων Δυτικής Μακεδονίας
- Π/Υ: 19.050.696 €

ΓΑΚ 651/2014 – Λειτουργικές ενισχύσεις για ΑΠΕ

❖ Για παραγωγή ΗΕ από ΑΠΕ

- πριμοδότηση επιπλέον τιμής αγοράς ή σύμβαση επί διαφοράς
- ανοικτή ανταγωνιστική διαδικασία
- μπορεί να περιοριστεί σε συγκεκριμένη τεχνολογία

❖ Για παραγωγή ΗΕ από ΑΠΕ & ανανεώσιμου υδρογόνου σε μικρά έργα και κοινότητες ανανεώσιμης ενέργειας

Πράσινη Μετάβαση

SA.109100 (Ελλάδα – 2023)
Καθεστώς «Πράσινα Συγχρηματοδοτούμενα Δάνεια»

[ΓΑΚ – ά. 17, 38B, 39 και 41]

- Στο πλαίσιο της Συμφωνίας Χρηματοδότησης για το Ταμείο Χαρτοφυλακίου ‘**Business Growth Fund**’ της **Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας**
- Business Growth Fund θα χορηγεί **δάνεια με προνομιακούς όρους** για την πραγματοποίηση πράσινων επενδύσεων
- Τομείς: **ενεργειακής απόδοσης, ηλεκτροκίνησης, παραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ**
- Στόχος: μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου
- **Επενδυτικές και λειτουργικές ενισχύσεις**
- Κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού για επενδύσεις σε έργα πράσινης μετάβασης
- Δικαιούχοι: **πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις**
- Π/Υ: 63.000.000 €

Νέες Κατ. Γραμμές ΚΠΕ 2022

Κατηγορίες συμβατών ενισχύσεων

- 1) **Μείωση/εξάλειψη εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου μέσω στήριξης ΑΠΕ & ενεργειακής απόδοσης**
 - 2) **Βελτίωση ενεργειακής απόδοσης & περιβαλλοντικών επιδόσεων κτιρίων**
 - 3) **Υποδομές καθαρής κινητικότητας**
 - 4) **Αποδοτική χρήση των πόρων και μετάβαση προς μια κυκλική οικονομία**
 - 5) **Πρόληψη/μείωση ρύπανσης από άλλες πηγές ρύπανσης πλην αερίων θερμοκηπίου**
 - 6) **Εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας, Φυσικοί οικότοποι, Οικοσυστήματα, Βιοποικιλότητα**
 - 7) **Μειώσεις φόρων/εισφορών**
 - 8) **Ασφάλεια εφοδιασμού σε ηλεκτρική ενέργεια**
 - 9) **Ενεργειακές υποδομές**
 - 10) **Τηλεθέρμανση – Τηλεψύξη**
 - 11) **Μειώσεις φόρων/εισφορών ηλεκτρικής ενέργειας για ενεργοβόρους χρήστες**
 - 12) **Παύση χρήσης άνθρακα, τύρφης, σχιστολιθικού πετρελαίου**
 - 13) **Μελέτες/συμβουλευτικές υπηρεσίες για κλίμα, περιβάλλον, ενέργεια**
- ΟΧΙ Πυρηνική ενέργεια**

Κύριες αλλαγές στις νέες Κατ. Γραμμές ΚΠΕ 2022

- **Νέες κατηγορίες ενισχύσεων**
- **Οι υπάρχουσες κατηγορίες διευρύνονται**
- **Μεγάλα αεροδρόμια: και βελτίωση περιβαλλοντικής προστασίας**
- **Διάφορες μέθοδοι απανθρακοποίησης**
- **Όλες οι τεχνολογίες**
- **Ορυκτά καύσιμα: σταδιακή κατάργηση ενισχύσεων**
- **Φυσικό αέριο ενισχύεται υπό αυστηρούς όρους**
- **Μεγαλύτερα ποσά ενισχύσεων - μέχρι 100% του ελλείμματος χρηματοδότησης**
- **Νέα μέσα ενίσχυσης**
- **Όχι πια μεμονωμένες κοινοποιήσεις μεγάλων πράσινων έργων**
- **Δημόσια διαβούλευση**
- **Γενικά κριτήρια & Ειδικά κριτήρια ανά κατηγορία**
- **Προτιμώνται οι ανταγωνιστικές διαδικασίες**

Προϋποθέσεις συμβατότητας νέων Κατευθ. Γραμμών ΚΠΕ 2022 Στάθμιση θετικών και αρνητικών επιπτώσεων ενίσχυσης

Θετικές προϋποθέσεις αξιολόγησης

1) Μέτρο θετικό για κοινωνία & για συγκεκριμένες πολιτικές ΕΕ

Συμβολή στην προστασία περιβάλλοντος, μετριασμό κλιματικής αλλαγής ή στην αποτελεσματική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς ενέργειας

2) Παρέχει κίνητρο

- Όταν ενίσχυση μεταβάλλει επιχειρηματική συμπεριφορά για επένδυση ή για πιο φιλική προς το περιβάλλον δραστηριότητα
- Σύγκριση με αντιπαράδειγμα: χωρίς ενίσχυση, δεν θα γινόταν η επένδυση
- Έναρξη εργασιών μετά την υποβολή αίτησης για ενίσχυση

3) Μη παραβίαση σχετικής νομοθεσίας ΕΕ

Π.χ. ρήτρες που εξαρτούν ενίσχυση άμεσα ή έμμεσα από την εγχώρια προέλευση των προϊόντων ή του εξοπλισμού

Αρνητικές προϋποθέσεις αξιολόγησης

4) Ανάγκη για κρατική ενίσχυση

Όταν υπάρχει ανεπάρκεια της αγοράς

5) Κατάλληλη

- Λιγότερο παρεμβατική σε σχέση με άλλα μέσα πολιτικής (π.χ. ρυθμιστικά)
- Δημιουργεί μικρότερη στρέβλωση από άλλες μορφές ενίσχυσης

6) Αναλογική

- Ελάχιστο αναγκαίο ποσό
- Έλλειμμα χρηματοδότησης έργου (funding gap) = καθαρές πρόσθετες δαπάνες σε σχέση με αντιπαράδειγμα

7) Όχι αδικαιολόγητες αρνητικές συνέπειες στον ανταγωνισμό

- Δεν οδηγεί ανταγωνιστές σε έξοδο από αγορά – Δεν κλείνει αγορά
- Δεν ενισχύει σημαντική θέση δικαιούχου – Καθεστώτα ανοικτά σε πολλούς δικαιούχους

8) Διαφάνεια (δημοσίευση ενισχύσεων > 500.000 € σε site Επιτροπής)

Κατευθ. Γραμμές ΚΠΕ 2022 Ενισχύσεις για ΑΠΕ

ΚΓ Π&Ε 2014

- ❖ Σταδιακή κατάργηση ενισχύσεων για νέες εγκαταστάσεις
- ❖ Απευθείας πώληση ενέργειας στην αγορά
- ❖ Ενίσχυση μόνον ως προσαύξηση επί της αγοραίας τιμής
- ❖ Από 1.1.17 ενισχύσεις μέσω ανταγωνιστικών διαδικασιών

Εξαιρούνται οι μικρές εγκαταστάσεις

- 1) Παραμένουν οι εγγυημένες τιμές
- 2) Δεν απαιτείται διαγωνισμός

ΚΓ ΚΠΕ 2022

- **Στόχος:** μείωση και εξάλειψη των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (απανθρακοποίηση βιομηχανικών δραστηριοτήτων)
- **Μέσα:** όλες οι ΑΠΕ & όλες οι τεχνολογίες
- Κατά κανόνα μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας
- Δημόσια διαβούλευση
- Μεμονωμένη κοινοποίηση μόνο για ενισχύσεις **μεγάλου ύψους** ή **ιδιαιτέρως καινοτόμα** ή **πολύπλοκα μέτρα**

Π.χ. ΑΠΕ – Παραγωγή βιομεθανίου

**SA.100704 (Ιταλία – 2022)
Κατασκευή & λειτουργία νέων/μετασκευασμένων
μονάδων παραγωγής βιομεθανίου**

[ΚΓ ΚΠΕ 2022 – Κεφ. 4.1]

- Ενισχύσεις σε ΑΠΕ για μείωση και εξάλειψη εκπομπών αερίων θερμοκηπίου – **Αντικατάσταση φυσικού αερίου**
- Επενδυτικές επιχορηγήσεις – Λειτουργικές ενισχύσεις (πριμοδότηση τιμών για 15 έτη)
- **Κρατική ενίσχυση**
 - Ενισχύσεις από το RRF και ιταλικό δημόσιο οργανισμό = **κρατικοί πόροι**
 - Παραγωγοί βιομεθανίου δραστηριοποιούνται στην παραγωγή φυσικού αερίου (ανοικτή στον ανταγωνισμό)
- **Συμβατή ενίσχυση**
 - Παραγωγή βιομεθανίου σύμφωνη με Οδηγία ΑΠΕ 2018/2001 (**Οικονομική δραστηριότητα**)
 - Αρνητική ΚΠΑ επένδυσης => Όχι επενδύσεις χωρίς ενισχύσεις (**Κίνητρο**)
 - Πριμοδότηση τιμών μέσω διαγωνισμού (Μη παραβίασης **ίσης μεταχείρισης**)
 - Διάρκεια 4 ετών (**Αναγκαία**)
 - Τεκμαίρεται λόγω στόχου απανθρακοποίησης (**Κατάλληλη**)
 - Μέσω διαγωνισμού (**Αναλογική**)
 - Ενεργειακοί-κλιματικοί στόχοι Ιταλίας, στόχος REPowerEU έως 2030, μείωση εξάρτησης από Ρωσία, αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης (**Στάθμιση θετική**)

Π.χ. ΑΠΕ – Έργο «Πράσινο Υδρογόνο» (ΜΟ)

SA.104889 (Ελλάδα – 2025)
Κατασκευή & λειτουργία μονάδας ηλεκτρόλυσης νερού
[ΚΓ ΚΠΕ 2022 – Κεφ. 4.1]

- Κατασκευή ηλεκτρολύτη νερού για παραγωγή ανανεώσιμου υδρογόνου
- Το ανανεώσιμο υδρογόνο θα χρησιμοποιηθεί **για διάφορους σκοπούς και βιομηχανικές εφαρμογές:**
 - **μείωση ορυκτών καυσίμων στη βιομηχανία (πχ μεταφορές)**
 - **παραγωγή «πράσινων» τελικών προϊόντων** (πχ πράσινα λιπαντικά, εναλλακτικά καύσιμα υδρογόνου, ιδίως για ναυτιλία & αεροπορική βιομηχανία)
 - **έγχυση στο δίκτυο φυσικού αερίου**
- **Άμεση επιχορήγηση 111.700.000 €** από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Συμβατή ενίσχυση:

- **στόχος:** απαλλαγή από τις ανθρακούχες εκπομπές στους τομείς της κινητικότητας και της βιομηχανίας, ώθηση στην αγορά υδρογόνου στην Ελλάδα
- **κίνητρο:** μέσω σύγκρισης με αντιπαράδειγμα => έλλειμμα χρηματοδότησης => θα επέλεγε συμβατική μέθοδο
- **αναγκαία & κατάλληλη** για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου μέσω της παραγωγής και προμήθειας ανανεώσιμου υδρογόνου => συνάδει με το Σχέδιο REPowerEU
- **αναλογική:** περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο
- **μηχανισμός ανάκτησης,** αν το έργο αποφέρει υψηλότερα κέρδη από τα προβλεπόμενα
- **περιορισμένος αντίκτυπος** στον ανταγωνισμό και το ενδοενοσιακό εμπόριο: δεν θα αυξήσει παραγωγική ικανότητα ΜΟ για υδρογόνο, δεν θα ενδυναμώσει θέση ΜΟ στην αγορά υδρογόνου και επόμενων σταδίων

Π.χ. Μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου στα λιμάνια

SA.105117 (Ιταλία - 2024)
Καθεστώς για φορείς εκμετάλλευσης πλοίων

[ΚΓ ΚΠΕ 2022 – Κεφ. 4.1.2.2]

- Κίνητρα στους φορείς εκμετάλλευσης πλοίων, για να **συνδέονται με υποδομές ΗΕ στην ξηρά, όταν βρίσκονται σε θαλάσσια λιμάνια**, για την τροφοδοσία τους
- **Χαμηλότερες τιμές** λόγω μείωσης κόστους της παρεχόμενης από ξηρά ΗΕ (έως και 100% των «γενικών τελών συστήματος»)
- **Αναγκαίο και κατάλληλο** για να χρησιμοποιούν τα πλοία ηλεκτρική ενέργεια από την ξηρά => μείωση εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, αύξηση επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος
- Οι δικαιούχοι δεν θα χρησιμοποιούσαν την ηλεκτρική ενέργεια από την ξηρά χωρίς κρατική στήριξη (**Κίνητρο**)
- Ετήσιος μηχανισμός παρακολούθησης (**Αναλογικό**)
- Ανοιχτό σε όλες τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις (**περιορισμένες αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό**)

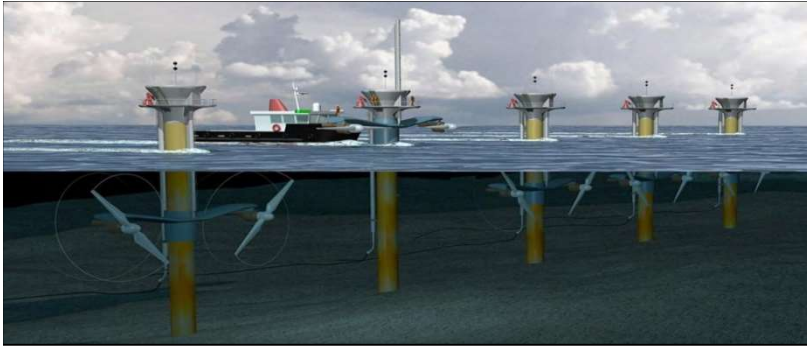

Π.χ. Φ/Β σε ταράτσες πολυκατοικιών

SA.48327 (Γερμανία – 2017)
Λειτουργική ενίσχυση σε ιδιοκτήτες
ενοικιαζόμενων διαμερισμάτων

[ΚΓ Περιβάλλον/Ενέργεια 2014]

- ❖ Ενίσχυση σε εκμισθωτές για εγκατάσταση Φ/Β (κάτω των 100 KW) και πώληση ηλεκτρικής ενέργειας στους καταναλωτές/ενοικιαστές
- ❖ **Προσαύξηση** επί της τιμής της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας για 20 έτη
- ❖ **Στόχος:** Προώθηση ΑΠΕ
- ❖ **Κίνητρο:** μεγαλύτερη απόδοση 5%-7% (χωρίς ενίσχυση 2%-3%)
- ❖ **Αναλογική:** όχι διαγωνισμός (μικρή δυναμικότητα) – ετήσια επικαιροποίηση κόστους παραγωγής => όχι υπεραντιστάθμιση

Π.χ. Παλιρροϊκή ενέργεια

**SA.46874 (Γαλλία – 2018)
Επενδυτική & Λειτουργική ατομική ενίσχυση
για έργο επίδειξης**

[ΚΓ Περιβάλλον/Ενέργεια 2014]

- ❖ Κατασκευή/Λειτουργία πιλοτικής φάρμας Η/Π στον βυθό της Μάγχης
- ❖ **Αναγκαία:** καινοτόμα τεχνολογία – υψηλό κόστος επένδυσης και παραγωγής – υψηλό τεχνολογικό και βιομηχανικό ρίσκο
- ❖ **Αναλυτική απόδειξη ότι είναι «έργο επίδειξης»:** Καινοτομία + Τεχνολογία πρώτη στην ΕΕ
- ❖ **Κατάλληλη** η επιστρεπτέα προκαταβολή (έργο με αβέβαια έσοδα)
- ❖ Χωρίς ενίσχυση: αρνητική απόδοση – δεν θα γινόταν το έργο (**Κίνητρο**)
- ❖ Δεν στοχεύει να αυξήσει παραγωγική ικανότητα των δικαιούχων, αλλά να δοκιμάσει μια νέα τεχνολογία ΑΠΕ (**Όχι αρνητικές συνέπειες**)

Π.χ. Η/Π & ΣΗΘΥΑ από τοπική δασική βιομάζα

SA.48881 (Πορτογαλία – 2019)

Λειτουργική ενίσχυση ΑΠΕ για πυροπροστασία δασών

*[ΚΓ Περιβάλλον/Ενέργεια 2014
& ΚΓ Γεωργίας/Δασονομίας 2014]*

- Χρηματοδότηση κατασκευής **20-30 μικρών εγκαταστάσεων Η/Π & ΣΗΘΥΑ κοντά στα κρίσιμα δάση** με καύσιμο **κατά προτίμηση την τοπική δασική βιομάζα** (πρόσθετη πρωτοδότηση)
- **Ιδιαιτερότητα – Διπλά περιοριστικό μέτρο:**
 - Μόνοι δικαιούχοι: οι τοπικοί δήμοι κοντά στα κρίσιμα δάση (χωρίς διαγωνισμό)
 - Συγκεκριμένη τεχνολογία ΑΠΕ (βιομάζα): **αναγκαία για περιβαλλοντικούς λόγους**
- ❖ **Αναγκαία** κρατική ενίσχυση: προηγούμενοι διαγωνισμοί ανεπιτυχείς
- ❖ **Αναλογική (Διπλός στόχος: ΑΠΕ & Πυροπροστασία δασών)**
 - α) **μόνο μικρός αριθμός τοποθεσιών ή έργων** θα μπορούσαν να είναι επιλέξιμα
 - β) **δικαιολογημένα περιορισμένοι οι επιλέξιμοι δικαιούχοι** => ορθώς δεν έγινε διαγωνισμός (εξαίρεση ά. 126α ΚΓ Ενέργ/Περιβ 2014)

Π.χ. Ηλεκτρικά αυτοκίνητα (ΚΓ περιφερειακών)

SA.109228 (Γαλλία – 2025)
Μπαταρίες ηλεκτρικών οχημάτων
[ΚΓ Περιφερειακών 2021]

Ad hoc ενίσχυση για πρώτη φάση κατασκευής & λειτουργίας νέου εργοστασίου παραγωγής μπαταριών ιόντων λιθίου για ηλεκτρικά οχήματα (ουδέτερο ως προς εκπομπές CO₂)

Πόλη Douai - επιλέξιμη για περιφερειακές ενισχύσεις

Άμεση επιχορήγηση 48.000.000 €

Συμβατή ΚΕ βάσει των ΚΓ 2021 για περιφερειακές ενισχύσεις:

- Συμβάλλει: **δημιουργία θέσεων εργασίας, οικονομική ανάπτυξη, ανταγωνιστικότητα μειονεκτούσας περιοχής**
- Θετικό αντίκτυπο στην απασχόληση: **δημιουργία 1.000 άμεσων θέσεων εργασίας στο Douai & άλλων έμμεσων στην ευρύτερη περιοχή**
- **Αναγκαίο & κατάλληλο** για δημιουργία νέου εργοστασίου, συμβάλλοντας και στην περιφερειακή ανάπτυξη
- Δικαιούχος δεν θα πραγματοποιούσε το έργο χωρίς κρατική στήριξη (**Κίνητρο**)
- Περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο για υλοποίηση επένδυσης – Δεν υπερβαίνει μέγιστο ποσό του γαλλικού χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων (**Αναλογική**)
- Δεν στηρίζει πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα, δεν υποσκάπτει περιφερειακή συνοχή, δεν συνδέεται με κλείσιμο δραστηριοτήτων αλλού, δικαιούχος δεν κατέχει ουσιαστικό μέρος της αγοράς (**Περιορισμένος αντίκτυπος σε ανταγωνισμό & εμπόριο**)

Κατευθ. Γραμμές ΚΠΕ 2022 Ενισχύσεις για ενεργειακές υποδομές

Στόχος

Ενεργειακός εφοδιασμός ΕΕ
Επίτευξη στόχων για το κλίμα

Επενδυτικές (& εκσυγχρονισμός / αναβάθμιση) & λειτουργικές ενισχύσεις

- **συστήματα μεταφοράς/διανομής/αποθήκευσης**
 - ηλεκτρικής ενέργειας
 - φυσικού αερίου
 - υδρογόνου
 - διοξειδίου του άνθρακα
- **μεταφορά/διανομή θερμικής ενέργειας**
- **έργα κοινού ενδιαφέροντος κ.ά.**

Όχι πλέον για πετρελαϊκές υποδομές

Π.χ. Αγωγός φυσικού αερίου TAP

SA.43879 (Ελλάδα – 2016)

Σταθερό ελληνικό φορολογικό καθεστώς για TAP

[ΚΓ Περιβάλλον/Ενέργεια 2014]

- **Ρήτρα φορολογικής σταθερότητας για 25 έτη σε Συμφωνία TAP**
- **Κρατική ενίσχυση**
 - **Απώλεια κρατικών εσόδων**, αν αυξηθεί γενικός φορολογικός συντελεστής
 - **Επιλεκτικό πλεονέκτημα** σε εταιρία TAP
- **Συμβατή ενίσχυση**
 - Βελτίωση ασφάλειας εφοδιασμού ΕΕ – έργο κοινού ενδιαφέροντος (**Στόχος**)
 - Σημαντικές αρχικές επενδύσεις – πρέπει σταθερές ταμειακές ροές για εξυπηρέτηση δανείων (**Αναγκαία**)
 - Χωρίς ρήτρα φορολογικής σταθερότητας => όχι χρηματοδοτικό ενδιαφέρον για έργο => όχι επένδυση (**Κίνητρο**)
 - Μετριασμός κινδύνων για χρηματοδότηση από τράπεζες (**Κατάλληλη**)
 - Μέτρο μόνο μέχρι να αποσβεσθεί αρχική επένδυση (**Αναλογική**)

Π.χ. Αποθήκευση ηλεκτρικής ενέργειας

SA.64736 (Ελλάδα – 2022)
Ηλεκτρικοί συσσωρευτές (Μπαταρίες)

[ΚΓ ΚΠΕ 2022 – Κεφ. 4.9]

- Επενδυτική επιχορήγηση από RRF για **κατασκευή ηλεκτρικών συσσωρευτών & ετήσια στήριξη λειτουργίας** τους (μέσω τέλους σε προμηθευτές ΗΕ) για 10 έτη – Σε δικαιούχους βάσει διαγωνισμού
- Ανάπτυξη εγκαταστάσεων αποθήκευσης ΗΕ – Αυξανόμενο μερίδιο ΑΠΕ από αιολικές & ηλιακές πηγές – Απανθρακοποίηση (**Οικονομική δραστηριότητα**)
- Διαγωνισμός ανοικτός και σε αλλοδαπά σχέδια εισαγωγής ενέργειας από ΑΠΕ στο ελληνικό σύστημα (Δεν παραβιάζεται η αρχή **ίσης μεταχείρισης**)
- Μελέτη ΡΑΕ: έσοδα από ηλεκτρικούς συσσωρευτές ανεπαρκή => αρνητική ΚΠΑ (**Αναγκαία**)
- Αρνητική ΚΠΑ – Χωρίς ενίσχυση, όχι επένδυση (**Κίνητρο**)
- Πραγματικές χρηματοδοτικές ανάγκες – Ανάκτηση πλεοναζόντων εσόδων (**Αναλογική**)
- Αύξηση εγκαταστάσεων – Μεγιστοποίηση κερδών από αποθήκευση – Βελτίωση ανταγωνισμού (**Περιορισμένος αντίκτυπος σε ανταγωνισμό & εμπόριο**)
- Ενσωμάτωση στο ελληνικό σύστημα ΗΕ αυξανόμενου μεριδίου ΑΠΕ από αιολικές και ηλιακές πηγές (**Στάθμιση θετική**)

Π.χ. Αναβάθμιση ενεργειακών υποδομών

SA. 113565 (Γερμανία – 2024)
Δημιουργία κεντρικού δικτύου υδρογόνου

[ΚΓ ΚΠΕ 2022 – Κεφ. 4.9]

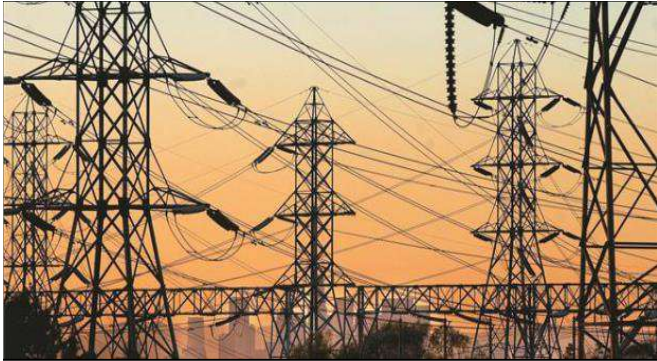
- Κατασκευή κεντρικού δικτύου υδρογόνου
- Κίνητρα για **προσέλκυση επενδύσεων** για:
 - **επαναχρησιμοποίηση υφιστάμενων αγωγών φυσικού αερίου** για μεταφορά υδρογόνου
 - κατασκευή **νέων αγωγών υδρογόνου και σταθμών συμπίεσης**
- **Κρατική εγγύηση** στους διαχειριστές συστημάτων μεταφοράς υδρογόνου, για να λάβουν ευνοϊκότερα δάνεια
- Σύγχρονη ενεργειακή υποδομή – Αναπτύσσει εμπόριο υδρογόνου – Απανθρακοποίηση γερμανικής και ευρωπαϊκής οικονομίας
- Επιταχύνει τις επενδύσεις σε υποδομές μεταφοράς υδρογόνου (**Αναγκαίο και κατάλληλο**)
- Αβεβαιότητα για προοπτικές μελλοντικής αγοράς υδρογόνου => Μη οικονομικά βιώσιμη υποδομή χωρίς κρατική στήριξη (**Κίνητρο**)
- Πραγματικές χρηματοδοτικές ανάγκες – μόνον οι ελάχιστες αναγκαίες εγγυήσεις (**Αναλογικό**)

Κατευθ. Γραμμές ΚΠΕ 2022

Ενισχύσεις για ασφάλεια εφοδιασμού σε ηλεκτρική ενέργεια

- **Ενίσχυση μόνο για πλήρη διαθεσιμότητα**
- **Περιορίζουν στήριξη για ορυκτά καύσιμα**
- **Επάρκεια εφοδιασμού: δυναμικότητα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας & αποθήκευση, απόκριση ζήτησης, μέτρα για συμφόρηση δικτύου**
- **Κατά προτίμηση ανταγωνιστικές διαδικασίες**

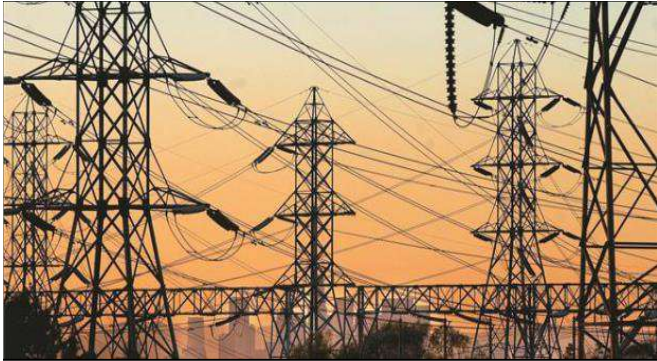

Π.χ. Στρατηγικό απόθεμα ενέργειας [1]

**SA.112459 (Εσθονία – 2025)
Ασφάλεια ηλεκτρικού εφοδιασμού**

[ΚΓ ΚΠΕ 2022 – Κεφ. 4.8]

- **Μηχανισμός αποζημίωσης** για επιχειρήσεις Η/Π που διατηρούν ενεργειακούς πόρους εκτός αγοράς, ώστε να χρησιμοποιηθούν σε **περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης**, όταν η **ζήτηση ΗΕ υπερβαίνει τη διαθέσιμη προσφορά** (σε περιόδους χαμηλής παραγωγής αιολικής και ηλιακής ενέργειας, ενώ η κατανάλωση βρίσκεται στο αποκορύφωμά της)
- Διάρκεια: 10 έτη
- **Ανοικτό σε όλα τα έργα** που μπορούν να συμβάλουν στην ασφάλεια εφοδιασμού:
 - **Μονάδες παραγωγής και αποθήκευσης => αυξημένη προσφορά ΗΕ**
 - **Μονάδες ανταπόκρισης στη ζήτηση** (συνήθως μεγάλοι καταναλωτές ΗΕ)
=> μειώνουν κατανάλωση ΗΕ σε περιόδους αιχμής

Π.χ. Στρατηγικό απόθεμα ενέργειας [2]

**SA.112459 (Εσθονία – 2025)
Ασφάλεια ηλεκτρικού εφοδιασμού**

[ΚΓ ΚΠΕ 2022 – Κεφ. 4.8]

- **Συμβατό** καθεστώς
 - **κίνητρο** (οι δικαιούχοι δεν θα συνέχιζαν να λειτουργούν τις υπάρχουσες μονάδες παραγωγής ούτε θα επένδυαν σε πρόσθετες μονάδες στον ίδιο βαθμό χωρίς κρατική στήριξη)
 - **κατάλληλο**, για να υποστηρίξει την ηλεκτροπαραγωγή μέσω αύξησης της ασφάλειας εφοδιασμού ΗΕ
 - **ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο** (ανταγωνιστική υποβολή προσφορών για χορήγηση ενισχύσεων – επαλήθευση χρηματοδοτικού κενού, ιδίως για δικαιούχους με ισχυρή θέση στην αγορά)
 - **στρεβλώσεις αγορών ενέργειας ελαχιστοποιούνται** (η χρηματοδοτούμενη **δυναμικότητα διατηρείται εκτός των αγορών ΗΕ**)
 - ενισχύσεις **συμμορφώνονται με Κανονισμό 943/2019** για εσωτερική αγορά ΗΕ ως προς μηχανισμούς δυναμικότητας και στρατηγικά αποθέματα

Κατευθ. Γραμμές ΚΠΕ 2022

Ενισχύσεις για μέτρα ενεργειακής απόδοσης

Στόχος
Εξοικονόμηση ενέργειας
Οδηγία 2012/27 για ενεργειακή απόδοση

Επενδυτικές (και αναβαθμίσεις) και λειτουργικές ενισχύσεις

- ΣΗΘΥΑ
- Για κτίρια
- Τηλεθέρμανση / Τηλεψύξη (μονάδες παραγωγής και δίκτυο διανομής)

Π.χ. Εργοστάσια ΣΗΘΥΑ

SA.35486 (Δανία – 2015)
Λειτουργική ενίσχυση σε ΣΗΘΥΑ λόγω
αύξησης κόστους παραγωγής

[ΚΓ Περιβάλλον/Ενέργεια 2014]

- Σε 30 εργοστάσια ΣΗΘΥΑ (καύσιμο: φυσικό αέριο) – μεγαλύτερη αύξηση τιμής αερίου έναντι ηλεκτρ. ενέργειας => αύξηση κόστους παραγωγής
- Μεγαλύτερη ενεργειακή απόδοση & εξοικονόμηση ενέργειας 30% (**Στόχος**)
- Άμεση επιχορήγηση: Συμπλήρωμα επί της τιμής που οι 30 παραγωγοί πωλούν ηλεκτρ. ενέργεια στην αγορά = πρόσθετο κόστος (**Κατάλληλη**)
- Ενίσχυση, για να εξακολουθήσει η συμπαραγωγή (**Κίνητρο**) – **Αντιπαράδειγμα:** χωρίς ενίσχυση θα στραφούν σε χωριστή παραγωγή Η/Θ
- Μόνο όσο ισχύει η διαφορά τιμής – Μηχανισμός ελέγχου (**Αναλογική**)

Κατευθ. Γραμμές ΚΠΕ 2022

Ενισχύσεις για παύση χρήσης άνθρακα, τύρφης και πετρελαιούχου σχιστόλιθου

- **Πρόωρη παύση κερδοφόρων δραστηριοτήτων άνθρακα, τύρφης και πετρελαιούχου σχιστόλιθου**
- **Έκτακτες δαπάνες λόγω παύσης μη ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων άνθρακα, τύρφης και πετρελαιούχου σχιστόλιθου**
 - π.χ. χρηματοδότηση αντισταθμιστικών συντάξεων
 - επαναπροσαρμογή και κατάρτιση των εργαζομένων
 - αποκατάσταση πρώην μονάδων ηλεκτροπαραγωγής και ορυχείων

Πράσινη Τηλεθέρμανση

SA.104685 (Τσεχία – 2023)
Λειτουργικές ενισχύσεις για τηλεθέρμανση από
βιομάζα & απόβλητα

[ΚΓ ΚΠΕ 2022 – Κεφ. 4.10]

- **Κάλυψη του πρόσθετου κόστους κατασκευής νέων μονάδων παραγωγής θερμότητας από ΑΠΕ, με κύρια βάση τη βιομάζα και απόβλητα**
- Στόχος: να αυξήσει μερίδιο ΑΠΕ σε τηλεθέρμανση και τηλεψύξη – αποσύνδεση από άνθρακα
- Αντιπαράδειγμα: επενδύσεις σε νέες εγκαταστάσεις παραγωγής θερμότητας θα γίνονταν με βάση τα **φθηνότερα ορυκτά καύσιμα (κυρίως φυσικό αέριο)**, και συχνά χωρίς να συνδυάζονται με Η/Π => χαμηλότερη ενεργειακή απόδοση (**Κίνητρο**)
- **Χωρίς ενίσχυση => υψηλότερη τιμή σύνδεσης για καταναλωτές (Αναγκαία και κατάλληλη)**
- Ποσοτικοποίηση ελλείμματος χρηματοδότησης – Ετήσια παρακολούθηση / αναπροσαρμογή (**Αναλογική**)
- **Δεν παραβιάζει την «αρχή της μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης»**

Π.χ. ΠΠΚ 2022 – Περιορισμένα ποσά ενίσχυσης λόγω αύξησης τιμών ηλεκτρικής ενέργειας

SA.103978 (Ελλάδα – 2022)
Μικροί μη οικιακοί καταναλωτές

[ΠΠΚ 2022 – Κεφ. 2.1]

- Δικαιούχοι: επιχειρήσεις ιδιαίτερα ευάλωτες στις απότομες αυξήσεις τιμών ηλεκτρικής ενέργειας λόγω ουκρανικής κρίσης
 - με μεταβλητό τιμολόγιο παροχής ηλεκτρικής ενέργειας για < 35 kVA
 - με αγροτικό τιμολόγιο
 - αρτοποιεία
- Π/Υ: 800 εκατ. €
- 62.000 €/γεωργική επιχείρηση, 75.000 €/αλιευτική επιχείρηση, 500.000 €/υπόλοιποι τομείς
- Άμεσες επιχορηγήσεις
- Συμβατή ενίσχυση – πληρούνται όλοι οι όροι Κεφ. 2.1 ΠΠΚ 202 (απαραίτητη, κατάλληλη και αναλογική)

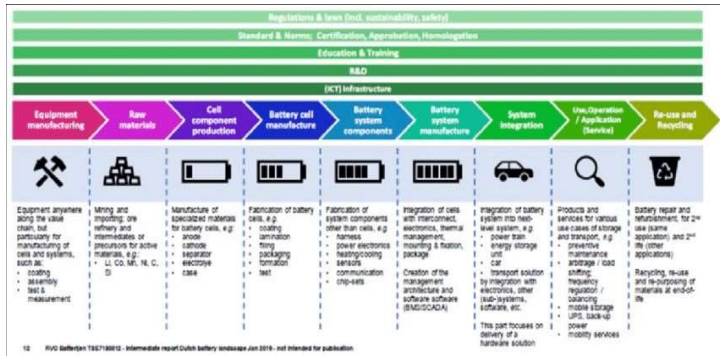

Π.χ. ΠΠΚ 2022 – Πρόσθετες δαπάνες λόγω σοβαρών αυξήσεων τιμών φυσικού αερίου & ηλεκτρικής ενέργειας

**SA.103348 (Γερμανία – 2022)
Ενεργοβόροι χρήστες**

[ΠΠΚ 2022 – Κεφ. 2.4]

- Άμεσες επιχορηγήσεις για **πρόσθετες δαπάνες** ενεργοβόρων χρηστών
- Δικαιούχοι: επιχειρήσεις όλων των βιομηχανικών τομέων που διατρέχουν **κίνδυνο διαρροής άνθρακα**
- Π/Υ: 5 δις €
- Για λειτουργικές απώλειες, επιπλέον έως 25 εκατ. ευρώ – Για τομείς και υποτομείς που επηρεάζονται ιδιαίτερα, επιπλέον έως και 50 εκατ. €
- Έως **80% των ζημιών**
- Συμβατή ενίσχυση – πληρούνται όλοι οι όροι Κεφ. 2.4 ΠΠΚ 2022 (απαραίτητη, κατάλληλη και αναλογική)

Π.χ. ΠΠΚΜ 2023 – Ενισχύσεις για επιτάχυνση επενδύσεων στην αυτοκινητοβιομηχανία

**SA.107094 (Ισπανία – 2023)
Καθεστώς για παραγωγή μπαταριών ηλεκτρικών οχημάτων**

[ΠΠΚΜ 2023 – Κεφ. 2.8]

- **Αυτοκινητοβιομηχανία:** τομέας στρατηγικός για μετάβαση προς οικονομία μηδενικού ισοζυγίου εκπομπών (κίνητρα για μη μετεγκατάσταση εκτός ΕΕ)
- **Δικαιούχοι:** επιχειρήσεις που παράγουν μπαταρίες, τα βασικά εξαρτήματά τους και τις σχετικές πρώτες ύλες – όχι σε επιχειρήσεις που επιβλήθηκαν κυρώσεις από ΕΕ
- Άμεσες επιχορηγήσεις και δάνεια
- Π/Υ: 837 εκατ. € – Χρηματοδότηση από κρατικό Π/Υ & ΤΑΑ
- **Συμβατή** ενίσχυση – πληρούνται όλοι οι όροι Κεφ. 2.8 ΠΠΚΜ 2023 (απαραίτητη, κατάλληλη και αναλογική, κίνητρο για την παραγωγή του σχετικού εξοπλισμού)

Π.χ. ΠΚΒ 2025 – Πλωτή υπερράκτια αιολική ενέργεια

**SA.115764 (Γαλλία – 2025)
Κατασκευή/λειτουργία
3 πλωτών υπερράκτιων αιολικών πάρκων**

[ΠΚΒ 2025 – Κεφ. 4.1.2]

- **Κοινοποίηση καθεστώτος** στήριξης της πλωτής υπερράκτιας αιολικής ενέργειας
- Κατασκευή και λειτουργία **3 πλωτών υπερράκτιων αιολικών πάρκων** (Νότια Βρετάνη & Μεσόγειος)
- Καθένα δυναμικότητας ~500 MW & παραγωγής ~2,2 TWh => **ετήσια κατανάλωση 450.000 γαλλικών νοικοκυριών**
- Π/Υ: **11.000.000.000 €**
- Ενισχύσεις βάσει διαγωνισμών – **1 ανάδοχος ανά υπερράκτια ζώνη** – και περιβαλλοντικά κριτήρια ανάθεσης

Καθεστώς **συμβατό:**

- οι ανάδοχοι κάθε πάρκου θα επιλεγούν κατόπιν **ανοικτής και ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών**
- **δεν προϋποθέτει μετεγκατάσταση** ενισχυόμενων επιχειρήσεων (που ζημιώνει την εσωτερική αγορά)
- **μόνο για πλωτή υπερράκτια αιολική ενέργεια** (απόσταση από ακτές, ισχυρότεροι άνεμοι, μεγάλο βάθος, συνύπαρξη με αλιευτική χρήση)
- οι δικαιούχοι **δεν θα προέβαιναν στην επένδυση χωρίς ενίσχυση**
- υπερτερούν οι θετικές συνέπειες: **νέα δραστηριότητα Η/Π από νέα τεχνολογία** (σημαντική για την εφαρμογή της Συμφωνίας για μια Καθαρή Βιομηχανία), **επιτάχυνση ανάπτυξης ΑΠΕ, δεν ενισχύεται η Η/Π, όταν οι τιμές αγοράς είναι αρνητικές**

Π.χ. ά. 107(3)(β) ΣΛΕΕ απευθείας Δημιουργία προσωρινού αποθεματικού λιγνίτη

**SA.103662 (Γερμανία – 2022)
Σοβαρή διαταραχή γερμανικής οικονομίας
λόγω ουκρανικής κρίσης**

[ά. 107(3)(β) ΣΛΕΕ – Άρση σοβαρής διαταραχής οικονομίας ΚΜ]

- Ad hoc ενίσχυση για **προσωρινή επαναλειτουργία 5 λιγνιτικών σταθμών** (1.10.2022-31.3.2024)
- **Αποζημίωση** 2 φορέων εκμετάλλευσης σταθμών για **κόστος ετοιμότητας** λειτουργικών μονάδων παραγωγής ενέργειας με εναλλακτικούς πόρους – όχι όταν λειτουργήσουν (κέρδη)
- Για εφοδιασμό Γερμανίας με ηλεκτρική ενέργεια **σε περίπτωση έλλειψης φυσικού αερίου – Αντικατάσταση παραγωγής ΗΕ από ρωσικό φυσικό αέριο**
- Π/Υ: 450 εκατ. €
- **Συμβατή ενίσχυση – ΠΠΚ 2022 δεν προβλέπει τέτοιες ενισχύσεις** για αντικατάσταση της Η/Π με φυσικό αέριο από άλλα καύσιμα ενόψει μείωσης κατανάλωσης φυσικού αερίου στον ενεργειακό τομέα
 - Εργασίες για λειτουργικότητα παροπλισμένων λιγνιτικών σταθμών – Εξοικονόμηση φυσικού αερίου για 2 χειμώνες (**Απαραίτητη**)
 - Χαμηλότερο κόστος λιγνιτικής παραγωγής – Επιχορήγηση (**Κατάλληλη**)
 - Μόνον απαραίτητες δαπάνες – Μηχανισμός αντιστάθμισης κόστους ετοιμότητας από κέρδη λειτουργίας (**Αναλογική**)
 - Θετικές συνέπειες υπερیشούν αρνητικών για επανόρθωση σοβαρής διαταραχής της οικονομίας (**Κριτήριο εξισορρόπησης**)

Υπηρεσίες Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ)

- **Ιδιαίτερος σκοπός κοινωνικής ωφέλειας**
- **Αγορά υπολειτουργεί**
- **Παρέμβαση κράτους: χρηματοδοτεί επιχείρηση, για να παράσχει την ΥΓΟΣ**
- **Κρατική αντιστάθμιση για ΥΓΟΣ μπορεί να είναι ενίσχυση**
 - **κριτήρια Altmark (για πλεονέκτημα)**
 - **ειδικοί κανόνες (για ενίσχυση και για συμβατότητα)**

Τομείς με δυνατότητα για ΥΓΟΣ

- ηλεκτρική ενέργεια
- φυσικό αέριο
- διαχείριση αποβλήτων
- επεξεργασία λυμάτων
- δημόσιες μεταφορές
- τηλεπικοινωνίες
- ταχυδρομικές υπηρεσίες
- δημόσια ραδιοτηλεόραση
- εργατική κατοικία
- διανομή νερού
- μεταφορά ασθενών

Υποχρεωτικός & καθολικός χαρακτήρας των ΥΓΟΣ

Λόγω ειδικής αποστολής της ΥΓΟΣ, το κράτος επιβάλλει συγκεκριμένες **υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας:**

- υποχρεωτική, κανονική & συνεχής παροχή
- σταθερή ποιότητα
- ίδιες τιμές
- ασφάλεια εφοδιασμού
- ίση μεταχείριση
- καθολική πρόσβαση όλων των καταναλωτών

Ορισμός της ΥΓΟΣ

- **Ευρεία διακριτική ευχέρεια κράτους**
- **Ελέγχεται από Επιτροπή και ενωσιακά δικαστήρια για πρόδηλο σφάλμα**
- **Περιορίζεται από τομεακή νομοθεσία ΕΕ:**
 - **3^η Οδηγία 2009/72 για ηλεκτρική ενέργεια**
 - **3^η Οδηγία 2009/73 για φυσικό αέριο**

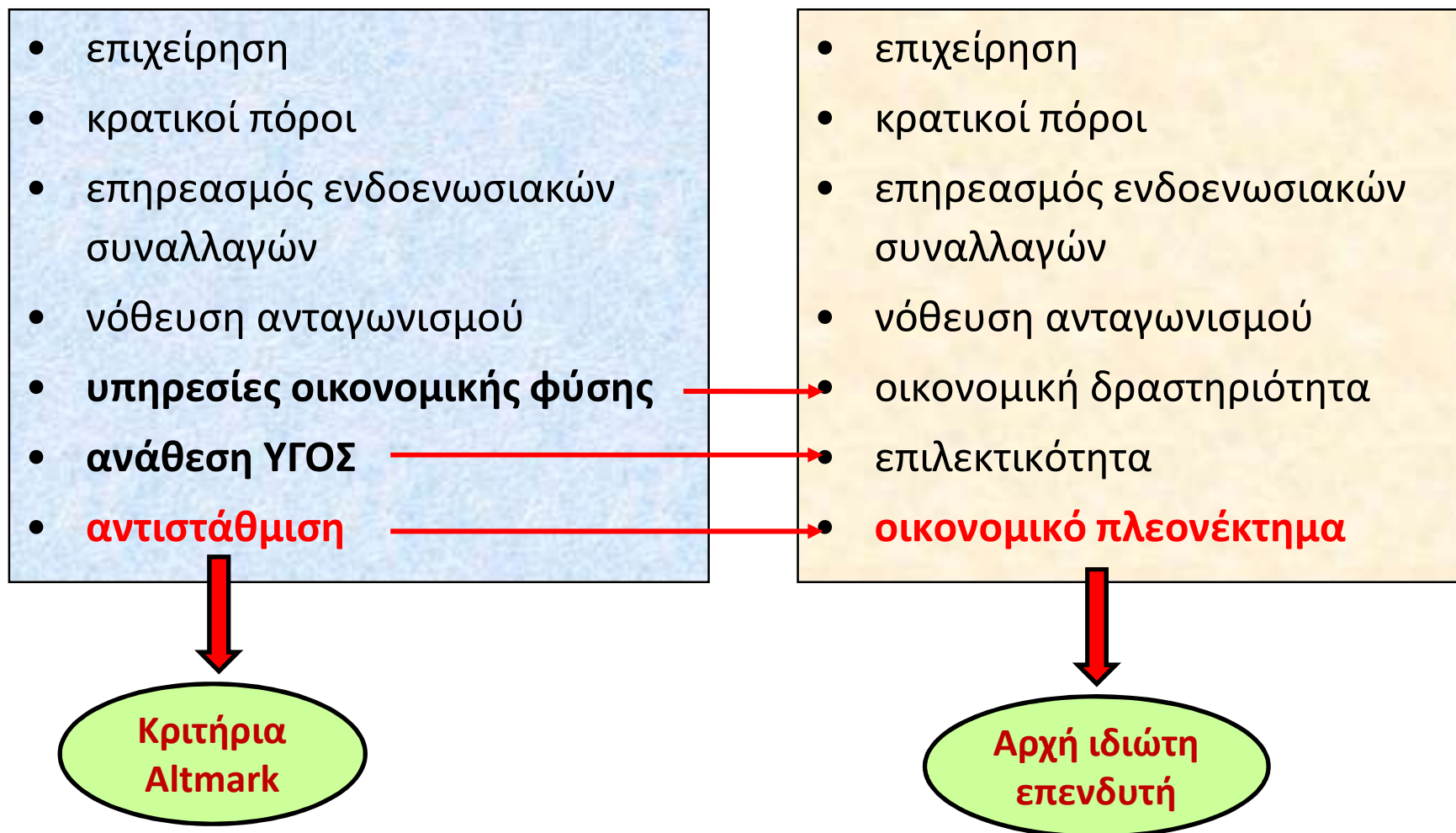
Παραδείγματα ΥΓΟΣ / ΜΗ ΥΓΟΣ [1]

- Παραγωγή κανονικά απαιτούμενης ηλεκτρικής ενέργειας στην Ιρλανδία (normal capacity): όχι ΥΓΟΣ
 - ▶ **ΟΜΩΣ παραγωγή αποθεμάτων ηλεκτρικής ενέργειας στην Ιρλανδία (reserve capacity) = ΥΓΟΣ**
- Γενικές λιμενικές εργασίες (φορτοεκφόρτωση, μεταφόρτωση, αποθήκευση, διακίνηση εμπορευμάτων και υλικού εντός του λιμένα): απλή οικονομική υπηρεσία (όχι ΥΓΟΣ)
 - ▶ **ΟΜΩΣ πρυμνοδέτηση = ΥΓΟΣ (ουσιώδης για ασφάλεια λιμένων)**

Παραδείγματα ΥΓΟΣ / ΜΗ ΥΓΟΣ [2]

- **Courier** (πρόσθετες ειδικές παροχές, καλύπτουν ειδικές ανάγκες επιχειρηματιών): **όχι ΥΓΟΣ**
 - ▶ **ΟΜΩΣ παραδοσιακή ταχυδρομική υπηρεσία = ΥΓΟΣ**
- Γενικές θαλάσσιες ενδομεταφορές με νησιά ή μεταξύ νησιών: **όχι ΥΓΟΣ**
 - ▶ **ΟΜΩΣ τακτικά θαλάσσια δρομολόγια = ΥΓΟΣ**

ΥΓΟΣ (106 παρ. 2) ↔ Άρθρο 107 παρ. 1

Πώς αποδεικνύεται **το πλεονέκτημα** στις ΥΓΟΣ? 4 κριτήρια Altmark

- 1) Να ανατίθενται σε συγκεκριμένη επιχείρηση **σαφώς καθορισμένες υποχρεώσεις δημόσιας υπηρεσίας** (εξαρχής σχεδιασμός ως ΥΓΟΣ)
 - 2) Να καθορίζονται στην πράξη ανάθεσης οι **βασικές παράμετροι της αντιστάθμισης**
 - 3) Η αντιστάθμιση να είναι η **απολύτως αναγκαία** = καθαρό κόστος ΥΓΟΣ + εύλογο κέρδος (όχι υπεραντιστάθμιση)
 - 4) α) Ο **πάροχος** της ΥΓΟΣ να έχει προκύψει από **διαγωνισμό** ή
β) Εάν απευθείας ανάθεση, η αντιστάθμιση να έχει υπολογισθεί βάσει **δαπανών μέσης επιχείρησης με χρηστή διαχείριση** (συγκριτική αξιολόγηση)
- **Όταν πληρούνται σωρευτικά και τα 4 κριτήρια Altmark, δεν υπάρχει οικονομικό πλεονέκτημα => όχι ενίσχυση**

Συμβατότητα ΥΓΟΣ

Πλαίσιο ΥΓΟΣ 2012

[Κοινοποίηση]

Απόφαση ΥΓΟΣ 2025/2630

[Χωρίς κοινοποίηση]

De minimis ΥΓΟΣ (750.000 € / τριετία) *[Χωρίς κοινοποίηση]*

Π.χ. Μονάδα παραγωγής και αποθήκευσης υγροποιημένου αερίου Delimara

**SA.45779 (Μάλτα – 2017)
Ορθός χαρακτηρισμός ΥΓΟΣ**

[Έγκριση βάσει Πλαισίου ΥΓΟΣ 2012]

- Ανάθεση σε εταιρεία της υποχρέωσης για αξιόπιστη και συνεχή ασφάλεια εφοδιασμού ηλεκτρικής ενέργειας στη Μάλτα
- Αντιστάθμιση για κατασκευή/λειτουργία εργοστασίου παραγωγής & αποθήκευσης υγροποιημένου αερίου (χαμηλότερο κόστος Η/Π – περιβαλλοντικά φιλικότερο)
- **Ειδικά χαρακτηριστικά Μάλτας:**
 - Όχι χονδρική αγορά ΗΕ στη Μάλτα
 - Η αγορά δεν διασφαλίζει επαρκή εφοδιασμό
- Έργο διασφαλίζει επάρκεια ηλεκτροπαραγωγής & εφοδιασμό Μάλτας = ΥΓΟΣ
- Συμβατή βάσει Πλαισίου ΥΓΟΣ 2012 (ειδικοί κανόνες συμβατότητας)

Π.χ. Παροχή ηλεκτρικής ενέργειας στα ΜΔΝ

SA.32060 (Ελλάδα – 2014)
Ενίσχυση ΥΓΟΣ (εξέταση κριτηρίων Altmark)

[Έγκριση βάσει Πλαισίου ΥΓΟΣ 2012]

- Αντιστάθμιση σε ΔΕΗ για υποχρέωση παροχής ηλεκτρ. ενέργειας σε ΜΔΝ σε τιμές ΔΔ για λόγους κοινωνικής συνοχής (υψηλότερο κόστος παραγωγής)
- Καταγγελία Energa: παράνομη ενίσχυση η αντιστάθμιση στη ΔΕΗ
- Μέτρο εφαρμόστηκε χωρίς έγκριση Επιτροπής => **παράνομη** ενίσχυση
- Αντιστάθμιση σε ΔΕΗ = ΥΓΟΣ που **είναι ενίσχυση**
 - **Σωστά ορίστηκε ως ΥΓΟΣ και ανατέθηκε στη ΔΕΗ** (Απόφαση Παρέκκλισης για Ελλάδα από άνοιγμα αγοράς στα ΜΔΝ – σύμφωνα με Οδηγία για ηλεκτρική ενέργεια)
 - ΥΓΟΣ δεν δημοπρατήθηκε – αντιστάθμιση βάσει πραγματικών εξόδων ΔΕΗ => **όχι 4^ο κριτήριο Altmark (πλεονέκτημα)**
- **Συμβατή** ενίσχυση (πληρούνται όλοι οι όροι του Πλαισίου ΥΓΟΣ 2012)

**Π.χ. Κρατική εγγύηση σε δάνειο ΕΤΕπ προς ΔΕΗ
για ανακαίνιση μονάδων Η/Π σε 18 ΜΔΝ**

**SA.43168 (Ελλάδα – 2016)
Αναπόσπαστο μέρος της ΥΓΟΣ για ΜΔΝ**

[Έγκριση βάσει Πλαισίου ΥΓΟΣ 2012]

- Δάνειο ΕΤΕπ με κρατική εγγύηση για ανακαίνιση υφιστάμενων συμβατικών μονάδων ηλεκτροπαραγωγής της ΔΕΗ στα ΜΔΝ
- Ελλάδα κοινοποίησε: όχι ενίσχυση – επικουρικά συμβατή (Πλαίσιο ΥΓΟΣ)
- **Δάνειο ΕΤΕπ 190 εκατ. €: Δεν είναι ενίσχυση (όχι καταλογισμός)**
- **Ενίσχυση = Διαφορά χαμηλότερου ασφαλίστρου για κρατική εγγύηση (1,5%)**
από υψηλότερο ασφαλίστρου της αγοράς / τράπεζες (πλεονέκτημα)
- Απαραίτητες οι συμβατικές μονάδες ως εφεδρεία – ΑΠΕ δεν επαρκούν =>
εξυπηρετεί έμμεσα την παροχή της ΥΓΟΣ στα ΜΔΝ
- **Συμβατή ενίσχυση (πληρούνται όλοι οι όροι του Πλαισίου ΥΓΟΣ 2012)**

**Π.χ. Απευθείας εφαρμογής ά. 107(3)(γ) ΣΛΕΕ
Διασύνδεση Κυκλάδων με ηπειρωτικό ΔΔ [1]**

**SA.35695 (Ελλάδα – 2014)
Ενεργειακή υποδομή
Δεν προβλεπόταν από ΚΓ 2008**

[ά. 107(3γ) ΣΛΕΕ απευθείας]

- **Κρατική χρηματοδότηση ΑΔΜΗΕ για κατασκευή υποδομής διασύνδεσης Κυκλάδων με ΔΔ + ίδια κεφάλαια ΑΔΜΗΕ + τραπεζικά δάνεια**
- **Κρατική ενίσχυση**
 - **πλεονέκτημα** στον ΑΔΜΗΕ, που δεν θα αποκτούσε κεφάλαια από την αγορά (κριτήριο ιδιώτη επενδυτή)
- **Οι τότε ισχύουσες ΚΓ Περιβ/Ενέργ 2008 δεν προέβλεπαν ενισχύσεις για ενεργειακές υποδομές => αξιολόγηση βάσει 107(3γ) απευθείας**

Π.χ. Απευθείας εφαρμογής ά. 107(3)(γ) ΣΛΕΕ Διασύνδεση Κυκλάδων με ηπειρωτικό ΔΔ [2]

SA.35695 (Ελλάδα – 2014)
Ενεργειακή υποδομή
Δεν προβλεπόταν από ΚΓ 2008

[ά. 107(3γ) ΣΛΕΕ απευθείας]

- **Συμβατή ενίσχυση βάσει ά. 107(3)(γ) απευθείας**
- **Στόχος:** ασφάλεια εφοδιασμού (ζήτηση λόγω ανοικοδόμησης και τουρισμού)
- Ιδιώτες δεν ενδιαφέρθηκαν – περιορισμένα κεφάλαια ΑΔΜΗΕ (**Αναγκαία**)
- **Αντιπαραδείγματα:** Χωρίς ενίσχυση
 - Θα έπρεπε να αυξηθούν 12% τα τιμολόγια ΑΔΜΗΕ (**Κατάλληλη**)
 - Δεν θα γινόταν έργο – Με ενίσχυση: οριακά βιώσιμη επένδυση (**Κίνητρο**)
- Ενίσχυση μόνο για έλλειμμα χρηματοδότησης (**Αναλογική**)
- Έργο ενισχύει έμμεσα τον ανταγωνισμό στην ελληνική αγορά ενέργειας =>
 - **Όχι πια ανάγκη για ΥΓΟΣ και παρέκκλιση** (Κυκλαδίτες όχι πλέον ευάλωτοι πελάτες, όπως κάτοικοι ΜΔΝ)

Π.χ. Απαγόρευση Η/Π από άνθρακα

SA.54537 (Ολλανδία – 2020)
Αποζημίωση για παύση λειτουργίας μονάδας Η/Π
Δεν προβλεπόταν από ΚΓ 2014

[ά. 107(3)(γ) ΣΛΕΕ απευθείας]

- Ολλανδικός νόμος που απαγορεύει από την 1.1.2030 βάσει κριτηρίων τη χρήση άνθρακα για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας – Δεν κοινοποιήθηκε
- Σταδιακή κατάργηση 4 σταθμών – **1 κλείνει άμεσα έναντι αποζημίωσης**
- **Επιτροπή:** Δεν είναι αδιαμφισβήτητο ότι η συγκεκριμένη αποζημίωση συνιστά κρατική ενίσχυση – Σε κάθε περίπτωση, όμως, συμβατή:
 - Μείωση εκπομπών CO₂ (Στόχος)
 - Χωρίς αποζημίωση:
 - κερδοφόρος σταθμός που θα λειτουργούσε επικερδώς για χρόνια => δεν θα μειώνονταν οι εκπομπές CO₂ (Αναγκαία)
 - προσφυγή επιχείρησης στη δικαιοσύνη για αποζημίωση => καθυστερήσεις (Κίνητρο)
 - Αποζημίωση βάσει διαφυγόντων κερδών και διαπραγμάτευσης (Αναλογική)
- **T-469/20:** ΓεΔΕΕ ακύρωσε SA.54537 (Επιτροπή δεν αποφάνθηκε καταρχήν ότι είναι ενίσχυση)
- **C-40/23 P:** ΔΕΕ απέρριψε αναίρεση Επιτροπής (συμβατά κρίνονται μόνο τα μέτρα που έχουν θεωρηθεί κρατικές ενισχύσεις, ανεξαρτήτως των δυσχερειών που συνεπάγεται μία τέτοια εξέταση)

Συμπερασματικά

- Όταν ένα μέτρο είναι εμφανώς ενίσχυση, αρκεί να αποδειχθεί ότι είναι συμβατή ενίσχυση
- “Συμβατή” και “Νόμιμη” ενίσχυση: ανεξάρτητες έννοιες – η μία δεν προδικάζει την άλλη
- Κρίσιμο να επιλέξουμε το κατάλληλο ενωσιακό κείμενο, για να τεκμηριώσουμε ότι το μέτρο είναι συμβατό
- Όταν έχουμε ΥΓΟΣ, δεν σημαίνει ότι δεν τίθεται ζήτημα ενίσχυσης – απλώς εφαρμόζονται ειδικοί κανόνες

Πηγές

- 1) Ιστοσελίδα Επιτροπής ΕΕ:
http://ec.europa.eu/competition/state_aid/overview/index_en.html
- 2) Ιστοσελίδα ΜοΚΕ: <http://moke.cieel.gr/index.jsp?lbLang=>
- 3) Οδηγός ΜοΚΕ για κρατικές ενισχύσεις (2013): <https://moke.cieel.gr/katalogos-ekdoseon/odigos-kratikon-enischyseon/>
- 4) Κατευθυντήριες Γραμμές “Κλίμα, Περιβάλλον & Ενέργεια 2022-2027”
- 5) ΓΑΚ 651/2014 (άρθρα 19γ, 19δ, 36-49, 56ε)
- 6) Κανονισμός De minimis 2023/2831
- 7) Πλαίσιο ΥΓΟΣ 2012 – Απόφαση ΥΓΟΣ 2012/21 – Κανονισμός De minimis ΥΓΟΣ 2023/2832
- 8) Προσωρινό Πλαίσιο Κρίσης και Μετάβασης 2023
- 9) Πλαίσιο για Καθαρή Βιομηχανία (ΠΚΒ 2025)

Βιβλιογραφία

- 1) L. Hancher/A. de Hautecloque/F.M. Salerno, State Aid and the Energy Sector, Hart, 2018
- 2) C. Quigley, European State Aid Law and Policy, Bloomsbury, 2022, Chapter 12, σ. 442-477
- 3) A. Santa Maria (Ed.), Competition and State Aid, Woters Kluwer, 2015, Chapter 9D, σ. 353-365
- 4) Balancing Environmental Protection, Competitiveness and Competition: A Critical Assessment of the GBER and the EEAG, European State Aid Law Quarterly, 1/2017, σ. 4-10
- 5) S. Verschuur / C. Sbrolli, The European Green Deal and State Aid: The Guidelines on State Aid for Environmental Protection and Energy Towards the Future, European State Aid Law Quarterly, 3/2020, σ. 284-289
- 6) C. Ziegler, The Decommissioning of Lignite- and Coal-Fired Power Plants in the Commission's State Aid Practice and the European Green Deal, European State Aid Law Quarterly, 3/2022, σ. 237-250
- 7) V. Lemonnier, The EU Green Deal Industrial Plan: Did the EU Just Avert a Revolution in State Aid Law?, European State Aid Law Quarterly, 2/2023, σ. 123-131

Ερωτήσεις

- 1) Το Πλαίσιο για Καθαρή Βιομηχανία (ΠΚΒ) 2025 τι νέο εισάγει; Αντικαθιστά τις Κατευθυντήριες Γραμμές 2022 για Κλίμα, Περιβάλλον & Ενέργεια; (Διαφ. 31)
- 2) Ποιοι είναι οι στόχοι των κρατικών ενισχύσεων για ενέργεια; (Διαφ. 34)
- 3) Όταν ενισχύεται η σημαντική θέση του δικαιούχου ενίσχυσης στην αγορά, τι συνέπειες επιφέρει στον ανταγωνισμό; (Διαφ. 48)
- 4) Η ευρεία διακριτική ευχέρεια του κράτους για τον ορισμό μιας ΥΓΟΣ στον τομέα της ενέργειας είναι ανεξέλεγκτη ή υπόκειται σε περιορισμούς; (Διαφ. 76)
- 5) Η παραγωγή αποθεμάτων ηλεκτρικής ενέργειας μπορεί να αποτελεί ΥΓΟΣ; (Διαφ. 77)

Σας ευχαριστώ

eny.mouameletzi@cieel.gr

mouameletzi@gmail.com

++30 2310 486940

++30 6948 208709

Απορίες

